

DIRVA

Nr. 120

Spalis-October 18, 1961

Cleveland, Ohio

NERVINASI DĖL IŠIRUSIOS KONFERENCIJOS

Informuoti sluoksniai sako, kad britų vyriausybė nepaprastai pasipiktinusi ir susierzinusi dėl Prancūzijos atsisakymo planuoti galimas derybas su sovietais.

Tas britų vyriausybės pasipiktinimas buvęs pabrėžtas užsienių reikalų ministro Lord Home pasikalbėjime su Prancūzijos ambasadorium Jean Chauvel, kuriame britų ministeris "nerankiojęs žodžių".

Britai esą įsitikinę, kad Prancūzija "dramatiškai išreklamavusi Vakarų nuomonių skirtumus dėl Berlyno" kaip tik tuo metu, kada Vakarų nevieningumo išryškinimas galės padrasinti Sovietiją. Esą, Prancūzija "nieku neprisidedanti" prie sąjungininkų politikos, išskyrus nejudrumą, ir šiuo kritišku momentu tai teikiškia tik "dovaną ponui Chruščiovui".

Atšaukta konferencija

Šį britų pasipiktinimą iššaukė atšaukta sąjungininkų "aukštesniųjų valdininkų" konferencija, kurioje turėjo būti tiriamos derybų su sovietais galimybės. Ji turėjo prasidėti spalio 19 dieną Londone. Konferencijoje turėjo dalyvauti visų keturių valstybių užsienių reikalų ministrų pavaduo-

tojai, kurie turėję "suderinti naują priėjimą" prie sovietų reikalavimų revizuoti Vakarų statusą Berlyne.

Prezidentas De Gaulle jau nuo pat Berlyno krizės pradžios reikalavo, kad derybos nebūtų pradėtos, kol sovietai naudos spaudimą. Šiuo atveju, siekiant pagal sovietų reikalavimus revizuoti Vakarų statusą Berlyne, būtų išryškėjęs Vakarų nusilenkimas tam spaudimui.

Nustumti pasitarimai ir Maskvoje

Ryšium su tais įvykiais, atidėti ir numatytieji JAV ambasadoriaus Thompsono "tiriamieji pasitarimai" su sovietų užsienių reikalų ministru Gromyku.

Thompsonas turėjo grįžti Maskvon šią savaitę ir ieškoti naujų galimybių deryboms. Turimomis informacijomis, jis nevyks Maskvon iki spalio 26 dienos. Manoma, kad iki to laiko Vakarai išlygins savo nuomonių skirtumus.

JAV ramina vokiečius

Tuo tarpu Washingtono sluoksniuose šis kategoriškas prancūzų atsisakymas, kaip patiriama, sukėlęs žymiai mažesnį susijaudinimą. Čia pabrėžiama, kad prancūzų pareiškime nebu-

vę nieko naujo, nes Prancūzija visą laiką prieštaravusi deryboms, jei sovietai neatsisakys savo atkaklumo ir neparodys noro, kad tikrai nori pasiekti nuoširdų susitarimą.

Prezidentas Kennedy taip pat ėmėsis žygių apmalšinti vokiečių baimę, kad JAV siekianti "sandėrio" su Sovietija Vakarų Vokietijos sąskaiton.

Oficialūs sluoksniai patvirtino, kad prezidentas pasiuntęs laišką Vakarų Vokietijos kancleriui Adenaueriui, kuriame užtikrinęs, kad šis kraštas negalvojas apie nuolaidas Vakarų Vokietijos saugumo sąskaiton. Laiške ypač aiškiai buvęs atmetas atvejis, kurį pakartotinai siūlinėję sovietai, būtent, atsitraukti iš Vokietijos arba praretinti karines jėgas Vidurio Europoje.

Vak. Vokietijos kancleris Adenaueris savo laiške, kuris prezidentui Kennedžiui buvo įteiktas prieš pat jo susitikimą su sovietų užsienių reikalų Gromyko, buvo pabrėžęs, kad būtų "nepriimtini" visi pasiūlymai, kuriais reikalaujama įvesti beatominę zoną Vidurio Europoje, atitraukti Rytų-Vakarų karines jėgas iš abiejų Vokietijos dalių ir įsteigti riboto ginklavinimo zoną, kurios inspekcijoje dalyvautų ir sovietų atstovai.

Aštri spaudos kritika

Dar aščiau prieš tokias galimybes ir aplemai prieš JAV užsienių politiką pasisako Vakarų Vokietijos spauda. Kai kurie stebėtojai net nurodo, kad JAV ir Vakarų Vokietijos santykiai dar niekada nebuvo pasiekę tokį žemą laipsnį.

Spaudos pasipiktinimą daugiausiai kelia kitas atvejis, išryškėjęs iš prezidento įgaliojimo gen. Clay ir kitų JAV politikų pareiškimų apie siūlymus susigventi su "dviejų Vokietijų galimybę" ir Oderio-Neisses sienomis. "Ar tai turi reikšti, kad Vokietija išparduodama?" sako Blitzeitung, didžiausias Vakarų Vokietijos dienraštis. Panašiais žodžiais kalba ir kiti vokiečių laikraščiai. "Vokiečių-amerikiečių santykiai nebeteko John Foster Dulles laikų intymumo", nusis k u n d ž i a Frankfurto "Abendpost".

Vokiečių nuotaikos, reiklia tikėti, turėjo įtakos ir prezidento De Gaulle pasku-

Vyr. Skautininkė ONA ZAILSKIENĖ, gyvenanti Cicero, Ill., praeitą savaitgalį skaučių seserijos reikalais lankėsi Clevelande. Ta proga Dirvoj su ja buvo pasikalbėta aktualiais klausimais. Tą pasikalbėjimą spausdiname 3 psl.

Vyt. Maželio nuotrauka

PASIKEITIMAI VILNIŠKĖJE KOMPARTIJOS VADOVYBĖJE

Vilniuje įvykusio kompartijos suvažiavimo proga buvo perrinkta visa respublikinė partijos vadovybė: centro komitetas (tikrieji nariai ir kandidatai), revizijos komisija, o taip pat ir biuras ir sekretoriai.

Mažiausia, bet žymiausia permaina tapo padaryta kaip tik biure (centro valdyboje), vykdomojo jo daly, tai yra, sekretorių tarpe. Išnyko (jau prieš suvažiavimą kurį laiką nebeįsijaušė) B. Šarkovas, du terminus buvęs antruoju sekretoriumi, arba, kaip sakoma, "kaklu" prie galvos -- Sniečkauskas. Jo vietoj, kaip ir visada, atsirado ligi šiol Lietuvoje nematytas B. Popovas, kuris iš karto tapo "išrinktas" į centro komitetą, į biurą ir antruoju sekretoriumi.

Nebeišrinktas į biurą (liko tik paprastu CK nariu) ir V. Niunka, išbuvęs sekretariatu visą pokario laiką. Jo kaip trečiojo sekretoriaus, vietą užėmė buvęs penktasis -- A. Barauskas, o nauju penktuoju sekretoriumi tapo buvęs CK narys A. Barkauskas.

Kiti šeši biuro nariai -- F. Bieliauskas, K. Kairys, J. Novickis, J. Paleckis, M. Šumauskas ir G. Zimanas -- pasiliko nepajudinti.

Centro komiteto tikrųjų narių, kaip paprastai, pakeista apie trečdalis. Iš buvusių 119 CK narių, 35 visai iškritę, trys perkelti į revizijos komisiją. Jų vieton šeši perkelti iš kandidatų, vienas iš revizijos komisijos ir 35 visai nauji, jų tarpe ir naujasis "kaklas", antrasis sekretorius B. Popovas. Iš viso dabar 123.

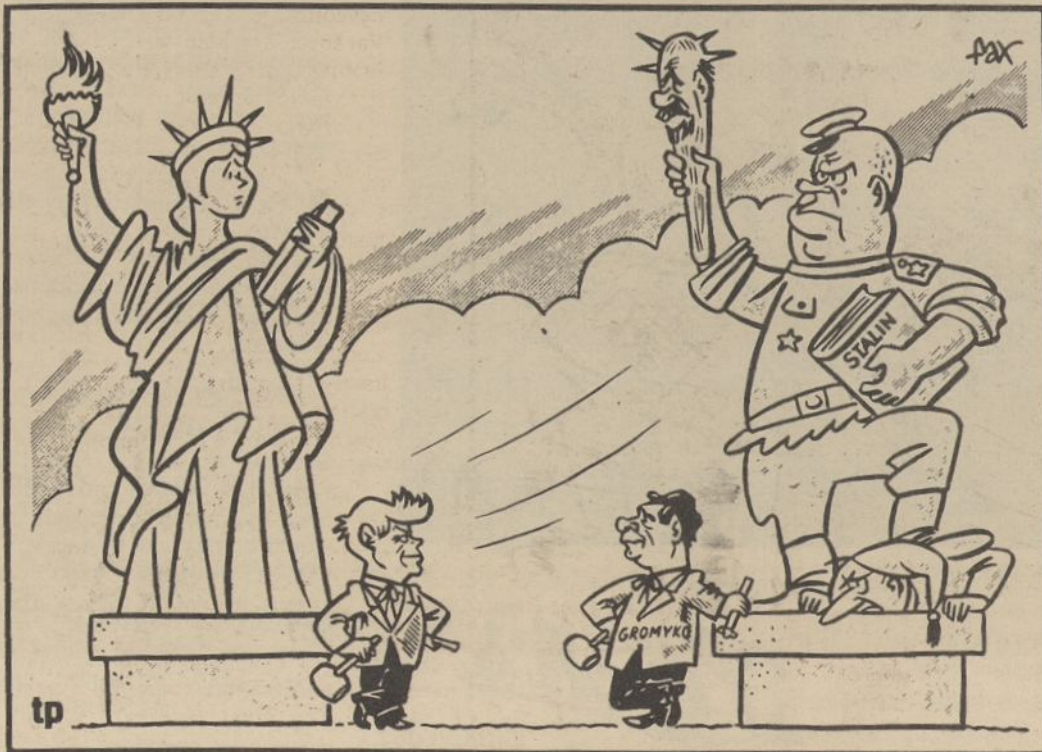
Visai iškritusių tarpe žymesni: išgarsintas kolchozo pirmininkas V. Adomavičius, buvęs profsąjungų vadovas B. Baranauskas, buvęs Joniškio rajono pirmasis sekretorius V. Kaitėva (skandalinių statistikos klastojimų paselėnė), elektrinės statybos viršininkas N. Luchniovos, buvęs vicepremieras E. Ozarskis, buvęs Joniškio rajono viršininkas (vykd. k-to pirmininkas) P. Variakojis (dėl tos

pačios statistikos), o taip pat ir rašytojas A. Venclova.

Iš 49-ių CK kandidatų tie patys liko tik 19. Šeši pakilo į tikruosius narius, 4 perkelti į revizijos komisiją, 20 visai iškritę, jų tarpe Paleckio "kairioji ranka" (antrasis pavaduotojas) rašytojas J. Baltušis. Du buvę revizijos komisijos nariai perkelti į kandidatus, 32 visai nauji, iš viso 53.

Revizijos komisijoj iš buvusių 33 narių vienas pakilo į tikruosius CK narius, du į kandidatus, 20 visai iškritę. Jų vieton trys atkelti iš CK narių, keturi iš kandidatų, 18 nauji, iš viso 35. Tarp iškritusių iš revizijos komisijos išsidėmėtiną M. Chodos-Aleksandrovič, tai yra, Chodosaitė, buvusio turtingiausio namų savininko Kaune Chodoso dukterė, jau anais laikais atkakli komunistė pogrindininkė, dabar visą pokario laiką buvusi pastovi partijos revizijos komisijos narė.

(LNA)

Kiekvienas pasilieka prie savo pozicijos...

CHRUŠČIOVAS ŽADA ŠVELNINTI BERLYNO KRIZĘ

Iš pirmo įspūdžio atrodo, kad Chruščiovas kiek sušvelnino savo ultimatumą dėl Berlyno, pažadėdamas nereikalaus Vokietijos taikos sutarties pasirašymo iki gruodžio 31 dienos, jei Vakarai parodysią pasiruošimą derėtis.

Atidarydamas 22-įjį komunistų partijos kongresą, Chruščiovas paminėjo vykusius tarp valst. sekr. Rusko ir sovietų užs. reik. min. Gromyko pasitarimus, iš kurių jam "susidarė įspūdis, kad Vakarų jėgos rodančios tam tikrą situacijos supratimą ir linkusios siekti vokiečių problemos sprendimo abiem pusėm priimtiniu pagrindu".

Toliau jis pareiškė, kad Sovietija baigianti atominių bandymų seriją šio mėnesio pabaigoje,

išsprogindama 50 megatonų bombą. Esą, Sovietija turinti ir 100 megatonų bombą, bet jos nenorinti sprogdinti, "nes ji gali išpūsti mūsų langus". Didžiausioji amerikinė bomba, kaip sakoma, esanti 25 megatonų.

Iš kitų ilgų, bet dar tik dalinai gautos Chruščiovo kalbos punktų ryškesnieji:

- * puolė Jugoslaviją dėl "nusižeidimo nuo tiesaus marksizmo-leninizmo kelio į vingiuotą takelį, kuris nuvedė juos į revizionizmo miglą".

- * skundėsi, kad pusė naujųjų pasaulio nepriklausomų valstybių susirijo nelygiomis sutartimis su buvusiais kolonistų kraštais, kaip JAV, Britanija ir Vakarų Vokietija;

- * reikalavo pagerinti "apūdijusią JT mašineriją", pripažįstant tris blokus -- komunistų, neutralistų ir imperialistų;

- * reikalavo vietos komunistinei Kinijai Jungt. Tautose;

- * pažadėjo pagalbą Kongui, siekiančiam nusikratyti "kolonistinę priespaudą";

- * reikalavo beatominių zonų Europoje ir Tolimuose Rytuose nepuolimo pakto tarp NATO ir Varšuvos sutarčių narių ir ginkluotųjų pajėgų sumažinimo sveltosese teritorijose.

Chruščiovas tikino, kad komunistų jėgos esančios stipresnės už "agresyvas imperialistų jėgas", bet pastarosios nuolat keliančios grėsmę komunistams savo karinėmis sąjungomis. Chruščiovas tikėjo, kad komunistas nugalėsias kapitalizmą taikiomis varžybomis, bet kapitalistai "teneišdrįstą užpulti socialistų kraštus", nes tas "pamišimo aktas" būsiąs jiems pasakutinis.

Chruščiovas aiškino, kad Britanijos ir Prancūzijos pozicijos silpnėjančios, tačiau didelį šuolį padarę kare nugalėtieji kraštai, "ypač Vakarų Vokietija ir Japonija". Varžybos tarp Britanijos ir Vakarų Vokietijos imperializmo dominavimo Europoje vis stiprėjančios, ir prancūzų imperializmas, varžydamasis su britiškuoju, ieškas atramos

vakarykščiame prieše -- Vakarų Vokietijos monopoluose.

Komunistų partijos kongrese dalyvauja visos Sovietijos ir užsienių komunistų elitas, galbūt per 5000 asmenų. Vakarų laikraštiniškai praneša, kad ta proga Maskvoje nepaprastai sustiprintos saugumo priemonės, saulėn žaidžiamieji korespondentai net iškratomi. Chruščiovo kalba turi nubrėžti užsienių ir vidaus politikos gaires ateinančioms keleriems metams.

JAV RESPEKTUOS SUOMIJOS NEUTRALUMĄ

Prezidentas Kennedy pažadėjo, kad JAV "skrupulingai respektuos" Suomijos neutralumą tarptautiniuose reikaluose. Washingtono besilankęs Suomijos prezidentas Kekkonen patvirtino savo krašto nusistatymą išlikti neutraliu, "išlaikant pasitikėjimą ir draugystę su visomis valstybėmis".

Tie pareiškimai buvo paskelbti jungtiniame komunikate po pirmojo abiejų prezidentų pasitarimo Baltuosiuose Rūmuose, kuris nusitęsė žymiai ilgiau, negu buvo planuota.

Prezidento Kekkonen vizitas yra pirmasis istorijoje Suomijos prezidento apsilankymas Jungtinėse Valstybėse. Jis yra neeilinis dviem atvejais: pirma, nėra jokių skubiai spreštinių klausimų tarp JAV ir Suomijos; antra, Suomija nesiekia kokios įsakmės pagalbos iš Jungtinių Valstybių. Dar būdinga, kad jis pagal tarptautinį protokolą nelaikomas valstybės šefo vizitu, tuo išvengiant eilės ceremonijų ir, gal dar svarbiau, JAV prezidento vizito Suomijai.

VELNIŠKOJI SUTARTIS (18)

DAR NIEKAS SU HITLERIU TAIP NEKALBĖJO

Per pirmąjį Molotovo ir Hitlerio susitikimą, bolševikui pareikalavus atsakymų ir pasiaiškinimų dėl vokiečių politikos, Hitleris buvo taip pritrenktas, kad neturėjo ką atsakyti. Jis pasiūlė pasitarimus atidėti kitai dienai, "atsižvelgiant į galimą orinį pavojų".

Tuo žygių jėgų bandymas buvo nustumtas, bet nelikviduotas. Kitą rytą, kai Hitleris ir Molotovas vėl pradėjo pasitarimus, rusų komisarų buvo dar atkaklesnis.

Jokio karo su Suomija

Pirmiausiai jie aštriai susikirto dėl Suomijos. Molotovas pareikalavo, kad vokiečiai iš ten atitrauktų savo kariuomenę. Hitleris kategoriškai nuginčijo rusų tvirtinimus, kad Suomija esanti vokiečių kariuomenės okupuota. Tie daliniai tesą tik per Suomiją gabenami į Norvegiją.

Iš kitos pusės, Hitleris noris žinoti, "ar Rusija planuojanti kariuoti su Suomija"? Pagal vokiečių protokolus, Molotovas į šį klausimą atsakė "kiek išsukinėdamas", kuo Hitleris nebuvo patenkintas.

Jis pareiškė, kad "Baltijos erdvėje neturi įvykti joks karas. Konfliktas Baltijos jūroje... reikėtų didelį vokiečių-rusų santykių apsunkinimą", iš kurio išplauktų "gilių neigiamos pasekės".

Iš viso, kokius planus Suomijoje turinti Sovietija? — norėjo žinoti Hitleris, ir Molotovas atsakė, kad jis galvojęs apie "to paties masto apšvarinimą, kaip Besarabijoje ir kitose pasienio valstybėse" — kas reikėdė ne ką kita, kaip aneksiją. Hitlerio reakcija turėjo sukrėsti net klatingąjį bolševiką, nes jis paskubėjo fiurerį paprašyti, kad tas "pareikštų nuomonę tuo klausimu".

Dabar jau Hitleris atsakė išsukinėdamas: jis tegalys "pakartoti, kad Suomijoje neturi įvykti karas, nes toks konfliktas išsuktų gilią neigiamą pasekės".

"Tokių nuomonės pareiškimų", atkirto Molotovas, "į pasitarimus būtų... įneštas naujas momentas".

Pasikalbėjimas taip įkai-to, kad Ribbentropas, kurį greičiausiai jau bus pradėjusi apimti baimė, įsikišo: "Iš tikrųjų nėra jokio pagrindo Suomijos klausimą versti komplikuota problema. Galbūt tai tik nesupratimas."

Hitleris tą įsiterpimą tuoj panaudojo temai pakeisti. Galbūt rusus bus galima suvilioti milžinišku grobiu, kuris atsirastų britų pasaulinei imperijai subyrėjus?

Britų imperijos dalybos

"Tikrai, geriau panagrinėjime svarbesnes problemas", tarė jis ir nelaukdamas pradėjo:

"Paklūpdžius Angliją, reikės pasidalinti milžinišką 40 kvadratinį kilometrų dydžio britų imperiją. Šiame procese Rusijai atsirastų laisvas kelias į neužšalusias ir tikrai atviras pasaulio jūras. 45 milijonų anglų mažuma ligšiol valdė 600 milijonų gyventojų britų imperiją". Jis (Hitleris) jau baigė tą mažumą sumušti... Tomis sąlygomis atsiveriančios pasaulinio masto perspektyvos... Visos valstybės, kurios domisi tuo procesu, turėtų tarp savęs sustabdyti visus konfliktus ir susikonsoliduoti į britų imperijos dalybas. Tai liečia Vokietiją, Prancūziją,

Italiją, Rusiją ir Japoniją.

Tokios žavios "pasaulinio masto perspektyvos", kaip atrodė, šaltajam bolševikui nepadarė jokio įspūdžio. Atvirkščiai, vokiečiai jo net neįtikino, kad britų imperiją būsią galima greitai dalintis. Tą punktą jis paliešias vėliau, tolimesniuose pokalbiuose. O tuo tarpu jis noris "kalbėti apie artimesnes problemas Europoje". Pavyzdžiui, apie Turkiją, Bulgariją ir Rumuniją.

Reikalauja atsisakyti Rumunijos

"Sovietų vyriausybė", tęsė jis, "galvoja, kad (vokiečių) garantijos (Rumunijai) esančios nukreiptos prieš Sovietų Sąjungos interesus, jei galima taip grubiai išsireikšti". Jis grubiai ir kalbėjo — jau visą dieną, keldamas vis didesnį šeiminko įnirštį. Ir dabar jis nervino toliau: pareikalavo "atšaukti" tas garantijas. Hitleris kategoriškai atmetė.

Molotovas liko atkaklus. Ką Vokietija pasakytų, klausė jis, jei Rusija, atsižvelgdama į savo interesus, sėdėtų prie stalo, "Bulgarijai suteiktų tokias pat garantijas — tokiomis pat sąlygomis, kaip Vokietija ir Italija suteikė Rumunijai?"

Galima įsivaizduoti pykčio raukšlės Hitlerio veide. Jis paklausė, ar Bulgarija pati pasiprašiusi tokių garantijų. Jam nesą nieko žinoma apie tokį Bulgarijos prašymą, sakoma vokiečių protokole. Ir iš viso, jis turįs pirma pasitarti su Mussoliniu, prieš galėdamas rusams duoti aiškesnį atsakymą. Ir grasindamas pridūrė, jei Vokietija "ieškotų trinties su Rusija, tai jai nereikėtų tų sąsiaiurių".

Bet iš tikrųjų šiaip jau plepus fiureris buvo netekęs noro toliau kalbėtis su atkakliuoju rusu.

"Šiame pasitarimų punkte", sakoma vokiškajame protokole, "fiureris atkreipė dėmesį į nudelstą laiką ir pareiškė, kad, atsižvelgiant į galimus anglų lėktuvų puolimus, esą geriau pasitarimus pertraukti, nes pagrindiniai punktai esą jau ir taip pakankamai išsiaiškinti."

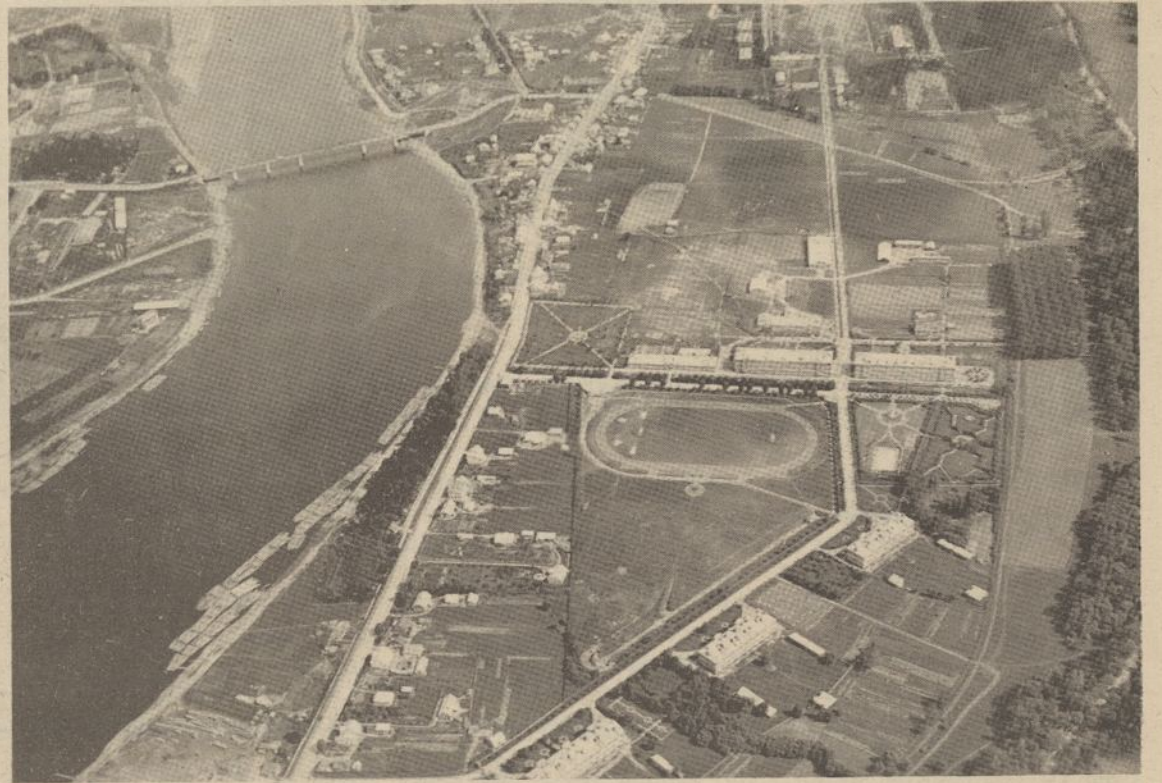
Anglai atvyko

Vakare Molotovas sovietinėje pasiuntinybėje su ruošė priėmimą savo šeiminkams. Hitleris, regimai nuvargęs ir įpykęs dėl popietinio posėdžio, nepasirodė.

Užtat pasirodė anglai. Tuoj po 21 valandos sukaukė sirenos, ir netrukus buvo galima girdėti priešlėktuvinį pabūklų kalenimą, pertraukiantį anglų bombonesių užimą. Churchillis sakė, kad orinis puolimas buvęs specialiai planuotas. "Mes iš anksto žinojome apie konferenciją", rašė jis vėliau, "ir, jei nebuvome į ją kvies-ti, tai vis dėlto nenorėjome būti visiškai iš jos išjungti".

Pasak dr. Schmidto, kuris dalyvavo rusų pasiuntinybės bankete, Molotovas kaip tik buvo paskelbęs draugystės tostą. Ribbentropas atsistojęs atsakyti, bet tada pasigirdo orinio pavojaus sirenos, ir svečiai paskubomis išsinešdino iš pasiuntinybės.

William L. Schirer rašo, kad jam ir dabar akyse tebestovinti scena, kai vokiečiai kartu su rusais brukosi į užsienių reikalų ministerių slėptuve. Kai kurie val-

Žvilgsnis iš debesų... Taip atrodė Aukštojoje Panemunėje Karo mokyklos pastatai, kur buvo pa-ruošiami Lietuvos kariuomenės kadrų. Nuotrauka daryta iš lėktuvo Nepriklausomybės metais.

PAVERGTŲJŲ JUOKAS (2)

Tragiškiausią pavergtųjų juoko grupę sudaro humoras apie

AREŠTUS

* "Ar žinai, kad Pravda paskelbė politinio anekdoto konkursą?" -- "Kokio dydžio pirmoji premija?" -- "Dvidešimt metų!"

* Asmenuojamas veiksmazodis eiti: aš einu, tu eini, jį jau veža...

* Ankstyvomis ryto valandomis kvartalo sargas pabeldžia

dininkai, jų tarpe dr. Schmidtas, nuskubėjo į Adlon viešbutį, kur knygos autorius stovėjo su kitais korespondentais. Todėl jie negalėjo girdėti tolimesnių abiejų užsienių reikalų ministerių pasikalbėjimų, kurie vyko Ribbentropo būkeryje.

(Bus daugiau)

į duris ir išsigandusius nuomininkus ramina: "Nebijokite, draugai, tik namas užsidegė!"

* Mokytojas: "Kas parašė Karą ir taiką?" Išsigandęs mokinys: "Tik jau ne aš!" Kitą dieną slaptosios policijos agentas praneša mokytojui: "Viskas tvarkoje, mokinys prisipažino."

* "Ką, Ivanas Ivanovičius mirė? Aš net nežinojau, kad jis buvo areštuotas!"

* Mirties skelbime rašoma: "Viešpats nusprendė mūsų senelį pašaukti į geresnį pasaulį." Kitą dieną visa šeima buvo areštuota dėl kontrarevoliucinės kritikos.

POLITINIS HUMORAS

turi daug taikinių: korupciją, partijos valdininkus, priespaudą.

* Kalėjime: "Kvailai padarei prisipažindamas, kad cukrų įsigijai nelegaliu keliu." -- "O ką daugiau galėjau daryti: pats prokuroras man buvo į parduotuvę."

* "Kas yra automobilis?" -- "Visuotinė, techninė susisieki-mo priemonė, kuria darbininkų klasė naudoja per savo išrinktuosius."

* Tramvajaus konduktorius: "Prašau tolyn, ponai, prašau priekini!" -- Mes nesame ponai, mes esame draugai!" -- "Negali būti! Draugai važinėja ne tramvajais, bet automobiliais".

* Siuvėjas Maskvoje apskaičiuoja, kad medžiagos nepakaks kostiumui, kurį reikia pasiūti Chruščiovui. Belgrado siuvėjas apskaičiuoja, kad užteks. Ar Belgrado siuvėjas geresnis? Nebūtinai, nes Belgrade Chruščiovas mažesnis, negu Maskvoje.

* Vakarų laikraštininkas klausia Ulbrichtą: "Kodėl partijos įsakai parašyti tokia bauria vokiečių kalba?" -- "Tai vertėjo kaltė. Rusiškai jie skamba visiškai tobulai."

* "Koks skirtumas tarp Kadaro ir Gagarino erdvės laivo?" -- "Jokio, nes jie abu vairuojami iš Maskvos."

* Du bičiuliai eina Budapesto gatve. "Kiek laiko dabar?" -- "Neturiu laikrodžio, bet dabar jau septinta." -- "Iš kur žinai?" -- "Visi žmonės užsitarinėjo langines, nes septintą prasideda Austrijos radijo žinios."

* Trys vyrai sėdi ant suolo parke. Du iš jų stipriai spiaudosi. Trečiasis: "Prašau prie manęs nekalbėti politinėmis temomis, nes aš turėsiu pranešti."

* Vienas partietis nubaustas 20 metų kalėjimo už švietimo ministerio pavadinimą asilu. Bausmė pagrįsta: 5 metai už valstybės tarnautojo įžeidimą, 15 metų už valstybinės paslapties išdavimą.

ŽYDIŠKAS HUMORAS

* Kadry viršininkas: "Drauge Rozenblatai, tamsta anketoji parašė, kad neturi giminių užsienyje. Bet mes žinome, kad tamstos brolis gyvena Izraelyje." -- "Tai ar ne tiesa? Mano brolis gyvena namie, tik aš esu užsieny."

* Žydėlis paduoda pareiškimą, prašydamasis priimti į partiją. "Ar žinai Marksą?" klausia jį partijos sekretorius. "Ne." -- "Ar žinai Engelsą?" -- "Ne." -- "Tai kaip tu gali prašytis į

partiją, kad nieko nežinai nė apie Marksą, nei apie Engelsą?" -- "Gerai, ar tamsta, drauge sekretoriau, žinai Goldšteina?" -- "Ne." -- "Ar žinai Zilbermaną?" -- "Ne." -- "Nu, matai, aš nežinau tavo draugų, tu nežinai mano draugų, ką tas turi bendro su įstojimu į partiją?"

Pabaigai pora pavyzdžių iš humoro apie

DIKTATORIUS

* Miršta Picasso ir prašosi priimamas į dangų. "Iš kur aš galiu žinoti, kad tamsta esi Picasso?" klausia šv. Petras. Picasso paima medžiagos gabalą ir nutapa šedevrą. Šv. Petras jį įsileidžia. Panašiai įsileidžia Maria Callas, kuri sudainuoja ariją. Po to ateina Valdislovas Gomalas, Lenkijos diktatorius. Jis atsisako įrodyti tapatybę. Šv. Petras aiškina: "Čia tokia tvarka, Picasso ir Callas įrodė tapatybę. Kodėl nenori tamsta?" -- "Picasso ir Callas? O kas jie yra?" nustamba Gomalas. "Jei, jei, jei," atsako šv. Petras, "jau įrodei, kad esi Gomalas."

* Grįžtant iš Vienos, sovietų saugumo viršininkas Zacharovas kalba Nikitai: "Ar matei, kaip pasipuošusi buvo Kennedienė -- tikrais briliantais." Nikita: "Negali būti, parodyk juos ir man!"

Čia pacitavome eilę pavyzdžių, kaip juokiamasi už geležinės uždangos, pavergtųjų tarpe: dantis sukandus, karčiai ir pavojingai. Bet, kol dar juokiamasi, tol tebėra gyvybė. Ir tai svarbiausia.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 21 D. Ateitininkų rudens balius Gleneagles Country klube.

SPALIO 22 D. Chicago's Lietuvių Tarybos šaukiama metinė konferencija Jaunimo Centre 2 val. p.p.

SPALIO 28 D. A.L.T. Sąjungos Chicago's, Cicero ir East Chicago's skyrių susipažinimo vakaras su menine programa B. Pakšto svetainėje.

SPALIO 28 D. Alvudo vakaras --koncertas Jaunimo Centre.

SPALIO 28 - 29 D. Dešimtoji Lietuvos pašto ženklų paroda Jaunimo Centre Čiurlionio meno galerijos patalpose. Parodą ruošia filatelistų draugija "Lietuva".

SPALIO 29 D. LB Chicago's apygardos humoristinės literatūros vakaras ir šokiai ruošiami pravedamojo lietuviškosios spaudos mėnesio proga.

SPALIO 29 D. A. L. Montessori draugijos madų paroda ir demonstravimas Jaunimo Centre.

SPALIO 29 D. Nekalto šv. Pamelės Marijos Prasidėjimo parapijos banketas.

LAPKRIČIO 4 D. Pianisto Andriaus Kuprevičiaus rečitalis Jaunimo Centre 8 val. vakare. Rengia Santaros -Šviesos Federacija.

LAPKRIČIO 4 D. D. L. Kunigaikštienės Birutės karių šeimų moterų draugijos koncertas --balius Western Ballroom salėje.

Žmonės dažnai mums pasako, kad Stroh's yra vienintelis alus, kurį jie gali atpažinti po pirmo gurkšnio. Priežastis: joks kitas Amerikos alus neturi Stroh's skonio, nes joks kitas Amerikos alus nėra gaminamas, kaip Stroh's... ugnim verdamas prie 2000 laipsnių. Prašykite Stroh's... Amerikos vienintelio ugnim verdamo alaus!

VISUR POPULIARIOMIS KAINOMIS

jums patiks

Stroh's

... geresnis!

THE STROH BREWERY CO., DETROIT 26, MICH.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy, 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kas bus naujų laikų knygnešiais?

Dažnas kalbėtojas, lipas į tribūną pasakyti prakalbos apie tautinio išsilaikymo atramas, pirmiausia pradeda nuo lietuviškos šeimos. O toliau, ką kas laiko svarbesniu, eina prie lietuviškos spaudos, parapijų, mokyklų ir organizacijų.

Visi šie tautinio išsilaikymo pamatų stulpai svarbūs. Jei dauguma į juos visus atsiremtų, tiek daug turimų nutautėjimo bėdų neturėtume. Bet gyvenime juk taip nėra. Vieniems savas laikraštis, kitiems mokykla, o trečiams lietuviška organizacija nebeįdomi. O yra ir tokių, kuriems jau viskas nebeįdomu. Ir tokie patys nusikerta tautinio išsilaikymo šaknis.

Dažnai, tokie tautinių šaknų nusikirtėliai, visą gyvenimą dūsta. Bando kitiems pataikaudami bezdžionauti. Bando svetimom plunksnom kaitis. Ir tik kai visur bandę niekur nepritampa, saulėleidžiui atėjus bando grįžti. Tada atsimeina ir rytmečio rasom kaitis pievas, ir ievų žydėjimą Nevėžio slėny ir gimtinės kaminų dūmus... Bet tada jau būna vėlu. Į anapus išeinančio paklydžio ašaromis ir dūsavimais paminklų niekas nebeįsistato. Jus reikia statyti visą gyvenimą.

Lietuvių emigracija į šį kraštą niekad nebuvo tokia gausi, kokia buvo kitų, už mus gausesnių tautų, namie pritrukusių duonos ar įsikūrimo sąlygų.

Neturiu po ranka palyginamų skaičių, kiek į šį kraštą atvyko, nuo bendro savo krašto gyventojų skaičiaus, lietuvių, lenkų, italų, vokiečių. Bet jų, palyginant su lietuviais, atvyko tikrai daug. Jie pajėgė sukurti ne tik savo kolonijas, bet savo kaimus ir miestelius. Jie daugiau prisistatė bažnyčių, salių, anksčiau įsisteigė laikraščius, susiorganizavo mokyklas.

Dabar, kada mes ieškome savo tautiniam išsilaikymui atramų, neretai žvilgsnius ir į juos nukreipiame. Tik gaila, kad ir ten jokio gero pavyzdžio nerandame. Laiko ir šio krašto tautų malimo girmose jie beveik dar geresni grūdai. O iš jų tėvynių emigracija į JAV juk tebeina.

Anksčiau Clevelando vokiečių kolonija tikrai galėjo pasigirti savo-gausumu. Čia net virš 100 metų ėjo jų dienraštis. Bet tuoj po šio karo sustojo, o dabar tėra atkurtas mažas savaitraštis, kampinginkaujas svetimose spaustuose.

O kas nežino kad Chicagoje taip pat daug vokiečių. Jų tenykštis "Abendpost" iš jų pačių rankų išslydo ir vokiečiams dabar ten laikraštį leidžia sirijiečiai. Kas nežino, kad lenkai turi labai gausias kolonijas Buffalo, Milwaukee ir Bostone. O jų tenykščiai dienraščiai turėjo sustoti. O ar nesustojė lietuvių. Štai "Amerikos Lietuvis" ir "Saulė" dar nepernesiausiai išleido paskutinius numerius. O kas gali tvirtinti, kad nesustos ir dar vienas kitas, kurie prarasdami senus skaitytojus, naujų neprisiaugina.

Lietuviškam laikraščiui ir knygai, kad jie geriau atliktų savo paskirtį, reikia ne šventiniais pagražinimais papūstos, bet labai realios ir pastovios talkos. Reikia spaudos mėnesių ne su prakalbas sakanciais talkininkais, bet su tikrais šių laikų knygnešiais. Reikia spaudos mėnesių su tokiais knygnešiais, kurie iš atsilikusio skaitytojo mokestį pamty, naujiems metams pratestų, lietuvišką knygą parduotų. Reikia tokių knygnešių, kurie iš kiemo į kiemą užsuktų ir lietuviškos spaudos apaštala-vimo darbą pasišventusiai atliktų. Reikia tokių knygnešių, kurie žinią praneštų, nuotrauką atsiųstų ir rašini parašytų.

Ar tokių žmonių iš viso dar yra? — kartą į mano laišką atsiliepė tokiu klausimu vienas iš Dirvos skaitytojų. Tikrai yra, — tada atsakiau, ir lygiai tą patį galiu ir dabar pasakyti. Yra, tik gaila, kad jų nedaug ir jie vieni negali visos laikraščio naštos ant savo pečių išnešti.

O kaip jų daugiau prisiauginti, jei skaitom, kad be lietuviškos spaudos labai greit tautiniai numirtume, verta visiems pagalvoti. Verta pagalvoti mažų ir didesnių organizacijų vadovams, bet ypač verta mūsų bendrinių organizacijų vadovėms, kurių veikla taip stipriai į lietuvišką laikraštį atsiremia.

B. G.

AR NEBUS IR SU JUO PAČIU
TAIP ATSIKIE?

Nebloga išmintis mus moko, kad apie mirusius reikia gerai arba nieko nereikia kalbėti. Ir ne aš čia noriu tokią kalbą užvesti. Visi žinote, kad JAV kongreso atstovams gilinantis į dano Janseno tragišką mirtį, kur la-bai greit buvo pranešta, kad jis patys nusižudęs, dabar prieinama

kitokios išvados. Jau ne puse lūpy, bet labai garsiai kalbama, kad tai padarę sovietų agentai, keršydami už jo pastangas iš Jungtinių Tautų iškrapstyti gausybę jų agentų.

Kaip žinia, Jansen buvo Vengrijos įvykių tyrinėjimų komisijos narys. Jis atsisakė išduoti Jungtinių Tautų sekretoriui Hammarškoldui vengrų pabėgėlių sąrašus. Ir už tai buvo iš darbo atleistas, o paskiau, kaip daug žinojės apie sovietų agentus, greit miręs.

Dabar prieinama išvados, kad šioje byloje ir pats Hammarškoldas nebuvo tvarkoje. O dar kai atsimeni, kada jis buvo parinktas į Jungtinių Tautų generalinius sekretorius, ir jam daro-mus priekaištus, kad jo laikyse-

Lapkričio 12 d. Chicagoje Jaunimo Centre įvyksta Lietuvos Vyčių choro koncertas, kurio meninėje programoje taip pat dalyvaus solistai Prudencija Bičkienė ir Algirdas Brazis. Nuotraukoje koncerto rengimo komisija su remėjų garbės pirmininku J. Kazanausku. Sėdi iš kairės: B. Brazdžionis, L. Macekonis, J. Kazanauskas, E. Rogers, J. Rakaitis, E. Laurin. Stovi: R. Dagis, F. Strolia, V. Samoška, A. Dagis ir Zakarka.

'KAS NAUJA' MŪSŲ POLITIKOS AKIRATYJE? (4)

APIE LINKĖJIMUS BENDRUOMENEI

Iš pasikalbėjimo su Lietuvos Nepriklausomybės Tarkos pirmininku

--Taip, dėl Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavime pasakoto linkėjimo kaitas susiraukė. Ypač iš Amerikos Lietuvių Tarybos veikėjų socialinio sparno pasigirdo garsesnių murmėjimų, atskleidžiančių pavydulingo nerimo, ko tas bendruomenininkų sąjūdis lyg ir kėsinaisi atitraukti visuomenės meilę ir dėmesį nuo Tarybos ar kitų ligišolių politinės veiklos židinių. Bet rimto pagrindo tokiame nerime dar nėra.

Viena, jei bendruomenininkams pareikšti linkėjimai išsipildytų, tai įvyktų tik visų gi pageidaujamas dalykas -- organizacinė vienybė politinėje veikloje. Bendruomenės organizaciniai rėmai tokiai vienybei kaip tik tinkami, kadangi juose pripažįstamas ir praktikuojamas vienintelis tinkamas būdas išieiti iš nevieningumą sukeliančių aklagatvių. Tai visuotiniai rinkimai, kurie yra aukštesnioji instancija išspręsti pritvinkusiems nesutarimams tarp uždavinių vykdytojų.

Bet drebėti, kad bendruomenės organizacija štai ims ir "užgrobs" vadovavimą politinei veiklai ir, tarytum, "atims duoną" iš ligišolių tos veiklos varytojų, dar visai nėra pagrindo. Visų pirma, kol esami politinės veiklos organai gyvi ir nelinkę eiti nuo scenos, niekas negali iš jų atimti jų vykdomų uždavinių, kaip jie ten juos bevykdytų. Iš kitos pusės, bendruomenės organizacija dar nėra ir pribrendusi perimti visų politinių uždavinių vykdymą ir veiklos vadovavimą toje srityje, kadangi ji tuo tarpu tebėra "prigrasyta" vengti tos srities ir todėl joje beveik "nesitreniuoja".

Deja, visgi reikia numatyti, kad ateis laikas, kada esami politinės veiklos organai nebebus ne tik tas, kas buvo prieš kiek laiko, bet nebebus nei tas, kas dabar dar tebėra. Greit ar negreit, po keleto ar po keliolikos metų, bet vistiek ateis visų tesėjimo riba. Visų tų veiklos židinių išsilaikymas yra stipriai susijęs su asmenimis, kurie juos su-

na sovietų atžvilgiu labai miglota, tai tuos reikalus gali ir kiek geriau suprasti.

Ar nebus ir su juo pačiu taip atsitikę, kaip ir su kitais, kurie pradžioje sovietams būdami paslaugūs, gali aukštuose postuose išsilaikyti. Bet kai tą paslaugumą sumažina, tada jie pirmieji lieka jų aukos. Ir taip pat greit pasiskubinama pranešti, kad jokios piktos valios nesurasta, o nelaimė atsitiko natūraliai.

K. PRANULIS
Chicago

kūrė ir palaiko. O asmenų veiklumo laikas juk ribotas. Nėra pagrindo tikėtis, kas tas darbas galėtų būti perduotas tęsti ta pačia forma ir būdu kitai lietuvių veikėjų kartai. Tad reikia numatyti, kad tebežėrintieji ar bent teberusenantieji politinės veiklos židiniai išblės. Kad jų vietoj neliktų tuštuma, reikia gi, kad kas nors prisirengtų perimti jų uždavinius. Kita karta, jei dar perims tuos uždavinius, tai nebet bendruomenės organizacijos rėmuose, bet ne dabartinių "veiksnių" tęsinį.

Žinoma, bendruomenės organizacija irgi gali išblėsti, kitą kart gal net greičiau už kitus. Bet jos organizacinė forma yra tokia, kuri atrodo galinti būti primtina ir ateinančiai kartai. Todėl, kas nepamiršta, kad nėra amžinas, ir kas nesijaučia, kad "po mūsų -- tvanas", turėtų ne grasyti bendruomenę nuo reiškimosi politinėje srityje, bet priešingai, padėti jai "treniruotis" toje srityje ir padėti jai ruoštis, tegu ir neapibrėžtoje, bet ne taip jau labai ir tolmoje ateityje perimti dabartinių lietuvių politinės veiklos židinių uždavinius.

Bendruomenės organizacinė santvarka gal dar nėra vienu kitu požiūriu visai pritaikinta politiniams uždaviniams vykdyti. Pavyzdžiui, jos vadovybės rinkimai artimesni grynai kultūrinei, negu politinei veiklai (tik atsitiktinai pasitaiko vienas kitas artimesnis ir politinei sričiai), o prieš rinkimus kandidatai nedėsto savo programos net ir kultūriniais klausimais, ne tik politiniais. Todėl rinkėjai balsuodami neturi dar progos pasisakyti, kokią veiklos linkmę ar programą jie remia, kokius klausimus kaip jie norėtų matyti sprendžiamus. Balsuoja tik už "simpatingesnius" asmenis, išspėdami, kad jie turbūt laikysis protinių nusistatymų... O rinkimuose geriau būtų patirti visuomenės pritarimą būsimos veiklos programoms, o ne vien pavardėms. Bet vistiek, pagrindiniuose savo bruožuose bendruomenės organizacijos rėmai geri ir sios padėties lietuvių politiniams uždaviniams spręsti bei vykdyti. Todėl, jei juose dar kas tam pritaikintina, tai reikia taikinti, o ne atmeti dėl nežymių trūkumų.

Politinės veiklos organizacijos, kaip Amerikos Lietuvių Taryba, Vlikas, žinoma, ir Lietuvos Nepriklausomybės Tarka, arba ir paskiros grupės -- partijos, nesuklystu, jeigu jau dabar, vietoj pavydulingai stūmusios bendruomenės organizaciją nuo politinės veiklos, jau dabar imtų rengti ją savo bendra įpėdine. Tos organizacijos geriau užbaigtų savo uždavinį, jei pasiryž-

tų, dar gyvos būdamos, savo palikimą (ne turto, o uždavinių palikimą) tvarkingai perduoti prisirengusiai įpėdinei, negu laikytusi "iki paskutiniosios" ir mirtų "be testamenta".

Jei kas gąsdina, kad politinės veiklos uždavinių negalima traukti bendruomenės organizacijos programon, nes tie dalykai "susprogdins" ir tos organizacijos vieningumą, tai kokia tada dar gali būti kalba apie organizacinę vienybę tarp "suvereninių" politinių "partijų"? Grasyti politinių uždavinių "sprogs-tamumu" ir tuo pačiu atsikvėpimu reikalauti, kad būrys skirtingų politinių grupių "šutintųsi" vienam katile, neturinčiam net skylutės "garams" išeiti, ir dar įrodinėti, kad šis katilas tai nesprogs, -- juk tai veidmainybė!

Todėl reiktų ne tik linkėti, o ir padėti bendruomenės organizacijai prisirengti taip, kad ji ateityje -- jei pavyktų, tai ir netolimoje -- tikrai perimtų ir lietuvių politinių uždavinių vykdymą. Ateis laikas, kada tai bus būtinybė. Be to, tai bene vienintelis būdas pasiekti politinėje srityje ir tą organizacinį vieningumą, kurio kitaip (politinių grupių "susitarimo" pagrindu) pasiekti yra vargu ar lengviau, kaip valstybėms susitarti dėl visuotinio nusigin-kavimo.

BAIMĖ DĖL ATEITIES

Baimė dėl žmonijos ateities šiandien kelia ne vien gresiąs atominius karas, bet ir spartus žmonių gausėjimas.

Atominių ginklų panaudojimas gresiančiame pasauliniame kare nesunaikins visos žmonijos ir civilizacijos, bet atominių duklių nuosėdos sužalos likusias žmonijos sveikatą.

Nors dar daug vietos yra žmonėms žemės paviršuje ir dar ilgai turėtų pakakti maisto bei vandens, vienok mokslininkai yra jau susirūpinę ateities kartomis, dėlto net apie gimdymų kontrolę vis dažniau kalbėdami.

Mokslininkai spėja, kad, pavyzdžiui, jei Jungtinėse Amerikos Valstybėse žmonių prieauglis tęsis neribotai, tai 2611 metais šiame krašte bus po vieną žmogų kiekvienai kvadratinei pėdai. Už šimto metų gyventojų skaičius pasieks bilijoną, o už 1700 metų žmonių prieauglis bus toks sunkus, kad JAV gyventojai persvers žemę.

Tokiais skaičiais operuoja dr. Ansley J. Coale, Princetono universiteto gyventojų tyrimo įstai-gos direktorius, norėdamas įrodyti, kodėl jis galvoja, kad Amerikai negalima bus išlaikyti dabartines gyventojų prieauglio eigos.

Gimdymų kontrolės įvedimas turi daug kliūčių. Pirmiausia tam priešingos yra kai kurios religijos. Antroji vietoj, beabejo, yra kiekvienos tautos noras gausėti žmonėmis ir pralenkti kitas tautas, siekiant fizinės stiprybės savo nepriklausomybei išlaikyti ir net vyrauti kitų tautų tarpe. Žinoma, vargu ar kitos kurios tautos galės kada pralenkti kinų tautos gausėjimą žmonėmis. Iki šiol girdėjome, kad ateities pasaulį valdys geltonoji rasė. Dabar kai kas jau sako kad už 50 metų Afrika vyraus pasaulyje. Ar baigtoji rasė pasiduos, pirmoji suvaržydama gimimų skaičių?

Kiekvienais metais žmonijai gausėjant po 50 milijonų žmonių bene pirmoji problema bus gėlo vandens trūkumas. Tačiau ta problema jau sprendžiama ieškant būdų sūry jų vandeni paversti gėlu vandeniu.

Seniau žmonijos prieauglį stabdė dažnai karai, įvairios ligos ir badmečiai. Nors paskutiniai du globaliniai karai milijonus žmonių į kapus nuvarė, šiandien, žmonėms daugiau gyvenimą branginant, vargu ar būsiami karai galės žymiai žmonijos prieauglį sumažinti.

Kaip iki šiol eliniai žmonės per daug nesirūpino kas bus už 50 ar 100 metų, taip ir šiandien jie yra likimo valioje. Tik mokslininkai suka galvas, ieškodami naujų būdų, sparčiai žmonijos prieauglį kylanč, kaip laiduoti dar geresnį gyvenimą žmonėms. Tuo remiamos ir žmogaus pastangos nugalėti erdves ir pasiekti kitas planetas ku galbūt būtų galima įsikurti.

J. Nendré

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	 5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	.. 5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH		
whisky	 5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	 5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	 5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

POETĖ ANT AUKURO LAIPTŲ KĖSTAS REIKALAS

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė tam tikra prasme būtų galima pavadinti reikalo poete. Į vos tik bepradedančią kerotis lietuvių poeziją "Su baltu nuometu" jis atėjo tais laikais, kada kiekvienas padoriau apvaldytas žodis buvo itin džiugiai sutiktas, užglostytas ir įvertintas. Atėjo ir pasiliko, tačiau pritilo, kada tų žodžių valdančiųjų ir balsą keliančiųjų rados vis daugiau ir stipresnių. Vėl prabilo tik tada, kada dalį tautos likimas atplėšė nuo kamieno, kada kamienui buvo įsakta groti pagal svetimųjų primestas gaidas, ir kada tai daliai krito pareiga išlaikyti laisvą lietuviškos kūrybos žodį. Pasirodė "Skeveldros" (1946) ir "Žvaigždėtos naktys" (1952) Taigi šiais metais "Terros" išleistas rinkinys "Ant aukuro laiptų" yra ketvirtoji J. Augustaitytės-Vaičiūnienės eilėraščių knyga.

Nebeprisimenu, kurie šaltiniai poeziją apibūdina kaip geriausius žodžius sudėstytus geriausia tvarka. Ir tai, ypač klasikinė poezijai, labai tinka. Neužmirštant, beabejo, kad "geriausių žodžių", o dar labiau "geriausios tvarkos", savokos vis keitėsi. Kiek šis aptarimas tinka J. Augustaitytės-Vaičiūnienės poezijai, ypač paskutiniajam jos rinkiniui, skaitytojai paaiškins rašinio eigoje.

Lietuvių poeziją sekęs skaitytojas J. Vaičiūnienė pažįsta ne kaip poetę anarchistę ar revoliucionierę, ieškančią naujų formų, naujų kelių, naujų būdų. Anaipol. J. Vaičiūnienė yra viena tų kūrėjų, kuriems nusistovėję išoriniai forminiai reikalavimai, kaip ritmas, rimas, eilėdara yra esminė poezijos dalis. Paviršutiniškas skaitytojas jau vien dėl to J. Vaičiūnienės poeziją apskelbs klasikine ir, mėgindamas deklamuoti, vietomis nenoromis pridarys klaidų. Sakysim posmelyje--

Mergaitės sodo menėse ratelį žaidžia
Ir valgo kruvinai nuradusias vyšnias...
Sustojusiojo laiko valandą pamaldžią...
Kas Afrodites obuolį tarp jų numes?
(Vidudienis, 86 p.)

--jis "valandą pamaldžią" paskaitys "valandą pamaižią", nes jam atrodo, kad to nuosekliai reikalauja rimas, kurio J. Vaičiūnienė skrupulingai paiso ir "nusikalsta", rodos, tik tada, kai jau kitos išeities nebesiranda. Gi tokių "nusikaltimų" naujajame rinkinyje gana daug pasitaiko: "dievaitė" rimuojama su "apsvaidė" (13), "žodžiai" su "barzdočiai" (18), "sodybas" su "negyvas" (23), "lėtas" su "pėdas" (23), "giras" su naujas" ir t.t.

J. Vaičiūnienės eilavimo vėžėsna įstrigusiam skaitytojui šitokie nesklaidumai atliepia gerokai disonansu ir jis nebegali visai objektyviai įvertinti nuo nuometo iki aukuro laiptų poetės padarytos didelės pažangos. Pažangos žodžio spalvoj ir atspindžiuose, pažangos minties gilume, pažangos turinio įvairume ir brandume, mosto platume, žinoma, neperžengiant jau nuo seno užsibrėžtų forminių ribų:

Nušvitę akys nėrė virš zenito,
Kur saulė ištisė ugnies mylias,
Paskui įsiliepsnojusį nukrito,
Uždegdama sustingusias marias.
(Kelonė, 47)

J. Vaičiūnienės eilėraščių pasaulis yra nusmailstyta Jurgio Baltrušaičio, Fausto Kiršos simbolizmo kelrodžiais, nuotaika nuožymta kilniomis ir kiek archaiskomis to simbolizmo varsomis:

Žinojau, kad per tolių skambantįjį mėlį
Pareis kas vakaras palaimintų dienų kurta rintis;
Pabers kieme, takely, sidabrinį smėlį
Mėnulio, gintariniais pirštais išrašyta, pilnatis.
(Tada O. J., 34)

Nuodugniau "Ant aukuro laiptų" įsiskaitę pastebėjumėm, kad ne vien rinkinio pavadinimas (J. Baltrušaičio paskutinis lietuvių kalba eilėraščių rinkinys pavadintas "Aukuro dūmai"), ne vien "tolis" ir "mėlis" aukščiau cituotame posmelyje, ne vien "kilnis" -- "pilnis" -- "plotis" kituose primena J. Baltrušaitį. Tačiau ne šio didžio lietuvių poeto įtaką J. Vaičiūnienės kūrybai įrodyti užkliuvau už simbolizmo, o tik norėdamas pabrėžti, kad ji toje simbolizmo girioje labai dažnai paklaidina skaitytoją ir palieka be jokios vilties išbristi pakraštini.

Čia sutrupa takai, kur į rytojų veda,
Varpų tyloj suvirtę bokštai rauda,
Būriuojas raibi paukščiai po tamsos estrada,
Pakirtę kviečio gintarinį šiaudą,

Ledinių karstų eisena gatves užtvindo, --
Lingavime jų gėsta švyturiai ir žaros!
Naktis, lyg vandenynas iš bedugnio indo,
Išniekintus kovos belaisvius varos...
(Baimė, 72)

Kada, besekdamas poetės simboliais, skaitytojas pasijunta dar įklimpęs į surrealistinių vizijų balą, pasidaro veik neįmanoma susirasti kelią į prasmę ir esmę. Gi kad poetės vaizduotė gana toli neša, rodo ir šitokie posmai:

Žvakių sudegusių vaškas
Griūva kalnais neregiais,
Alpdamos vėliavos blaškos,
Mirštaučiais krinta drugiai.
(Diena rūsti, 70)

arba

Ant rankų atnešė nualpusius šešėlius
Ir juos paguldė po sapnuojančiais klevais,
Švytuoklė laikrodžio per spindį sumazėjus,
Mojavo vario spindulių aidais gelsvais.
(Vidudienis, 86.)

Sutinku, kad tie posmai skamba imponantiškai, prileidžiu, kad jie yra poetės giliai išmąstyti, tačiau bijau, kad ne vienas skaitytojas ši gražbylystė nepadarys autorės norėto įspūdžio. Atrodys tuščiai ir beprasmiška. Jis suabejos savo pastangų vaisingumu, veltui bandydamas minties akimi įžvelgti įėjau jau ne tik ką ciutuoti, tai kad ir sekančių posmų gelmes:

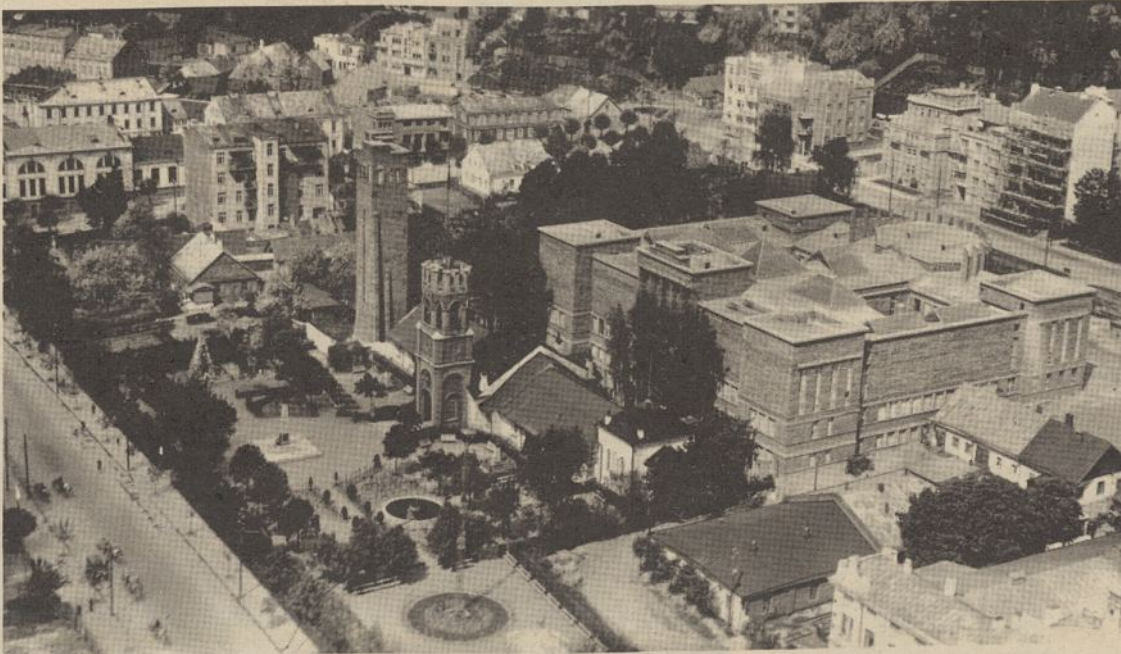
Koks minkštas darosi išsekęs molis, --
Iš jo sukurtas tik Adomas, -- išdaigi Ieva
Užmiršus, koks tik begalybių tolis,
Per upę susimoja su aplyta alyva.
(Lašas ant akmens, 99)

Sėdėsiu prie angos po metų vakarienės,
Belaukdama keleivių iš rytų.
Tuščiam dubenyje nukritę žvaigždės žiebsis --
Ant asiliuko strėnų išlenktų.

(Iki stoties, 49)

Ar į tai reikia žiūrėti, kaip į Senojo ir Naujojo Testamento simbolizmą aiškinimą, ar tik šiaip sau poetišką nukalbėjimą? Neaišku. Aišku tik tai, kad J. Vaičiūnienė moka ir iš paprastų dalykų, banalių palyginimų, sukurti gana neįprastas situacijas: Salės atviros žemų stogų sparnais stikliniais Sklaidos pamirštos simfonijos garsų gležnais šilkais... Dirigentas liūdnas puotos rūbais vakariniais Veda šokti sidabrinę damą degančiais plaukais.
(Lapkritis sode, 106)

Neretas J. Vaičiūnienės eilėraštis yra savotiška mįslė, kurią vargiai kam nors pasisektų įminti, įėjau į talką neateitų poetė ir pačiu

Vienu metu Kaune buvo du Karo muziejai: naujai pastatyti rūmai ir dar nenugriauti priekyje senojo muziejaus pastatai.

Nepriklausomybės laikais prie Karo muziejaus Kaune vykdavo visos didžiosios iškilmės, kurios su-traukdavo minias žmonių.

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė

Š E I M A

Delnais tekmės užtvėnti negalėjau,
Ištryškusi po mano kojom iš akmens.
Po verkiančiu klevu per naktį išstovėjau,
Priglaudusi pečius prie jo liemens.

Žinojau--broliai buvo medžiais vurtę.
O motina -- surinkus eglių spyglius.
Jaunys prie šulinio lingavo svirtį,
Antras plukdė Nemunu stilius.

Vyriausias, atsistojęs girioj augti,
Išpirkdamas kaltę amžinai tylės...
O man po lietumi taip šalta laukti
Su devyniom silpnybėm Drebulės.

Kol Žilvinas, įsupęs vandenynus,
Plačiai atidarys rūmus žalsvus,
Ir aš galėsiu, žemės atgarsiu sugrįžus,
Paliest sulaužytus savo žaislus.

M I E G A S

Kai tik išgirsi žingsnių kalbą lėtą
Ateinančios tylos,
Vis tiek, kur bus tavo galva padėta --
Ar gulbės pūkuose, ar ant uolos,
Įžiebus sambrėškos plevėnančias žvakes,
Nupūs tau nuo kaktos mintis sunkias.

Kai žemė virš pašamonės nutolus klaidžios,
Palikus laiką ir ribas,
Ant lūpų tirps nukritę uogos saldžios,
Įšlygins kalnus ir užpils daubas.
Delnai, lyg lapai, išsities: juose gulės
Kažkur pabėgęs auksinis obuolys.

Sudužęs bus klaidus pasaulio rimas
Akimirks kelias.
Nualpęs slėniuose varpų gaudimas
Paskęs į vakaro drumstas marias,
O miegas sąnariais ir galva ant akmens
Užsimiršimo pasaka sruvens.

(Iš naujojo rinkinio "Ant aukuro laiptų")

eilėraščio pavadinimu neduotų atsakymo. J. Vaičiūnienės eilėraščiuose pavadinimas yra esmingiausia dalis. Be jo visiškai neįmanoma suvokti, ar čia kalba eina apie sėją, ar kviečių lauką, apie liną ar apie lapkritį; ar čia poetė su Šv. Kazimieru šnekasi, ar Šv. Antanui laišką rašo...

J. Vaičiūnienė nėra iš tų poezių, kurios žodį taupytų, vartotų jį saikingai ir logiškai. Daugelyje eilėraščių galima po vieną kitą posmelį nubraukti ar pridėti, galima likusius įvairiai sukeisti, skaityti nuo pradžios ar nuo galo -- nei eilėraštis nukentės, nei jo mintis ar prasmė pasikeis.

Saiko ir logikos stoka jaučiasi ir eilėraščių atrinkime bei sugrupavime. Antraip -- argi būtų ketvirtajame pripažintos poetės eilėraščių rinkinyje radusi sau vietos kad ir šitokia kūryba:

Paliko jautis girioj trobą,
Ir man gyvent joje valia...

BELGIJOS LIETUVIAI

Spalio 8 d. PLB Belgijos Krašto V-ba, vadovaujama energingosios pirmininkės Stasės Dominaitytės-Baltus, suruošė įspūdingą šventę su koncertu, pamaidomis, loterija, paskaitom ir banketu. Kun. Danauskui susirgus ir iš Briuselio negalėjus atvykti, pamaldas atlaikė ir trumpą pamokslėlį lietuviams prancūziškai pasakė kun. belgas, kuris ypatingai pirmąkart girdimu lietuvišku giedojimu gerėjosi. Lietuvių seselių benediktiečių (jų čia Lieže yra net 9) Agnietės.

Laurencijos ir Franciskos vadovaujami lietuviai pagiedojo itin darniai 4 lietuviškas giesmes. Pulkim ant kelių, Marija, Marija ir kt. Giesmės bene pirmą-

Išklosiu beržo tošim lovą --
Gegučių samana žalia.

(Jaučio troba, 110.)

Greičiau, kad ne. Vadovaujantis gerai žinomu posakiu: atiduokime "Eglutei", kas "Eglutei" priklauso, ir "Skautei Aidui", kas priklauso "Skautei Aidui".

Nubraukus veik visą trečiąją skyrių ir likusius du perleidis per kietą savikritikos koštuvą, rinkinys būtų išėjęs žymiai brandesnis, ir jo vertinimas būtų buvęs suvis kitoniškas.

Kada J. Vaičiūnienė yra nuširdi, kalba paprastai, nieko nevytiandama į juodą mistikos vilną, ne rūšios pranašės ar iškilmingos raudotojos, o vien liūdnos ir kenčiančios moters balsu, ji sukuria šiltų ir lyriškų posmų, kuriuos pavadinti poezija tikrai nebūtų per daug:

Moja gulbinų takai į dangų,
Bet palikti žemės negaliu:
Čia su rūtom ir lėlijom augu,
Ir -- radastų kruvinu spygliu.
(Rytmečio juosta, 88)

arba:

Dar vieną mirksnį klėtis mieloje vėsoj
Pajust, kaip plaukia metal apskritais sienojais,
Kaip saulė teka palubėj verboj sausojo
Ir kvepia drobėmis, medum ir uogienojais.
(Atsiminimas, 32.)

Šitokioje nuotaikoje ir poetės patriotizmas nuskamba įtikinančiai. Poetės žodis mūsų laikų lietuvaitei, ant kurios "lūpų naujas skausmas virpa" (Lietuvaitės gimimas, 36) yra vienas iš retų patriotinių eilėraščių, prabylančių skaitytojo širdin. Kaip visiškai šitokiai dvasiai priešingo komercinio patriotizmo pavyzdį galima cituoti posmelį iš eilėraščio "Ištrėmtų brolių kambaryje":

Matau - į susitvenkusio likimo palšą upę
Sugrįžę dienos žaidžia nenusakomom spalvom...
Ir broliai ten sargybą eina, įsisupe
Senom trispalvėm vėliavom. (48)

Išvadoje, tačiau, naujuoju J. Augustaitytės-Vaičiūnienės rinkiniu reikia nuširdžiai pasidžiaugti, nes juo poetė rodo, kad jos kūrybinio pajėgumo kreivė neabejotinai kyla į viršų, kas pas jos amžiaus pasiekusius lietuvių rašytojus nėra jau toks dažnas reiškinys.

Knyga gana patraukliai Terros išleista, Korektūros ir laužymo klaidų galėjo, žinoma, ir mažiau būti.

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė ANT AUKURO LAIPTŲ. Išleido Terra. 112 pusl. Vieta, laikas, kaina -- nepažymėti.

kart graudžiai nuskambėjo Liežo šv. Benedikto seserų vienuolyno labai gražioje koplyčioje.

Į šventę sugužėjo per 80 Liežo, Vervier, Limburgo, Charle-roi, Maestricht ir keletas iš Olandijos lietuvių su vaikais ir jaunimu. Konservatorijos studentė ponis Spies (Bronė Gaillutė) atsivežė net Maestrichto miesto operetės dirigentą ir puikų tenorą olandą, su kuriuo padainavo keletą lietuviškų dainų duetu ir solo. Olandas tenoras turėjo bisuoti kaikurias operų arijas. Pažymėtina, kad svečiai neėmė jokio honoraro, pareikšdami, kad tai mieliai daro draugams lietuviams.

Iš Vokietijos taip pat atvyko penki lietuviai, kurių tarpe Amerikos lietuvis iš Los Angeles dr. Valančius. Pastarasis skaitė paskaitą, tema "Istorijos malūnas ir Lietuvos likimas". Kalbėtojas savo labai gyvoje kalboje, įspūdingai pajavairintoje Maironio ir Brazdžionio poezija nurodė, kad istorijos malūnas mala ir griau-na imperijas, nuo sostų verčia imperatorius ir diktatorius, nuvers ir raudonuosius carus.

Gražiai padeklamavo ponios Pauliukovienė, Baltus ir mažą mergytę (jos tėvelis miręs, mamytė bulgarė, puikiai kalbanti lietuviškai su visais vaikais).

Belgijos ir Olandijos lietuviai (iš viso apie 300) neblogai įsikūrę, dirba daugiausia Valonijos anglų kasyklose, pasižymi nepaprastu vaišingumu ir gyvai domisi lietuviškais pobūviais.

lvg

**Kas Dirvos neskaito
- daug nustoja!**

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ.

VISAIS

APDRAUDOS

REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvy-
bės, nelaimingų atsitiki-
mų ir gaisro, kraiptis į
atstovę

**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24**

IEŠKANT DEIMANČIUKŲ KITŲ ŠIRDYSE IR DARBUOSE GALIMA DAUG LAIMĖTI

Clevelande viešėjusi vyr. skautininkė Ona Zailskienė atsako

į Dirvos redaktoriaus klausimus

--Spaudoje skaitome, kad Jūs dažnokai tai vienur, tai kitur keliaujate. Ar tai yra eiliniai vizitai skaučių vienietams ar talka vietinėms problemoms spręsti?

--Aplankyti skaučių vienetus ir jų stovyklas jaučiu pareigą, nes šiuo būdu galima aiškiau įžvelgti, kuriame lygyje yra skautiškoji veikla, kas darytina, kad toji veikla būtų įdomesnė ir našesnė, o, be to, asmeniškai pažintimi norima sustiprinti seseriškų ryšių ir išsklaidyti kartais susitelkiančius debesėlius. Malonu man pastebėti, kad šiuo metu visoje Seserijoje yra giedra, nuotaika visur pakili. Šį kartą čia atvykau dalyvauti visų Clevelando skautininkių susiartinimo šventėje, pasigėrėti jaunų akademikių skaučių vadovaujamu Neringos tuntu, susirenkančiu sueigon paminėti Lietuvių Skautų Sąjungos 43 metų sukaktį, ir pasitarti aktualiais Seserijos reikalais su vietos vadovėmis ir Exilių Skaučių Tarybos pirmininke.

Man labai džiugu, kad šia proga čia atvyko ir mano miela pavaduotoja v.s. Kunigunda Kodatienė iš Linden, Mich.

--Pastaruoju metu nemažai kalbama, o kai kur ir rašoma, kad čionykščiai skautų vienetai turės savo darbą arba užbaigti arba įsijungti į amerikiečių skautų vienetus. Ką Jūs tuo reikala galėtumėt pasakyti?

--Tokiais kalbas ir nerimą sukėlė neseniai paskelbta 1947 m. Pasaulinio Skautų Biuro rezoliucija. Paliestosioms skautų brolijoms ir jų draugams smarkiai į tai reagavus, š. m. rugsėjo mėn. įvykusiame pasaulinėje skautų vadų konferencijoje Lisabonoje ta rezoliucija suspenduota. Tuo būdu ir vėl atidarytos durys tolimesnėms apeliacijoms.

Skaučių Seserija jokio oficialaus paraginimo įsijungti į gyvenamųjų kraštų skaučių vienetus nėra gavusi. Su gyvenamųjų kraštų skautėmis mes palaikome draugiškus ryšius. Pasikeičiame sveikinimais ir laiškais su jų vadovybėmis ir su Pasaulio Skaučių Šefe Lady O. Baden Powell. Savo keliu, darome žygius atgauti narystę Pasauliniame Skaučių Biure, pasiremdamos to biuro statuto priedu "By Laws IV" kur kalbama apie galimybę atgauti Pasaulinio Biuro narystę per gyvenamųjų kraštų skaučių asociacijas. "The Council Fire" 1961 m. liepos rugsėjo mėn., 112 pusl. rašoma apie DP skaučių

atgautą narystę per Vokietijos skaučių vadovybę. Ten gražiai minimos ir lietuvaitės. Taigeras ženklas.

--Jūs vadovaujate Skaučių Seserijai. Įdomu patirti, kaip esat susitvarkiusios, kuriom kryptim kreipiat savo veiklą ir kokias

sudaro tuntą. Jam vadovauja tautininkė. Nepilnas tuntas vadinamas vietininkija, kuriai vadovauja vietininkė. Visai Skaučių Seserijai vadovauja vyriausioji skautininkė ir Seserijos Vadija. Skaučių vadovų ir aktyviųjų skautininkių suvažiavime ar korespondencinėje sueigoj kas

ROJUS

DAINIUS DAINIČNAS

1.

Po rojų vaikšto angelai, giedodami giesmes ir himnus ir kantatas. Ir šlama apsiaustų šilkai, ir plazda mėlyni sparnai, o ten — aukštuose skliautuose — auksinės triūbos matos.

Plačiausi vartai atdari. Prie jų sustoję žmonelių minių minios. Štai, patriubochiai keturi užgroja gražiausią sutartinę.

Ir šventas Petras raštų glėbį atsineša prie vartų ir šaukia pavardėm, vardais visus, atėjusius į rojų pirmą kartą.

2.

Po rojų vaikščioja sargybiniai, švytruodami durtuvais. Ir šlama vėliavos raudonos, ir šaukia angelas pražuvęs — duonos!

Nei vartų, nei mažiausio plyšio, tiktai dangaus mėlynė. Spygliuotos vielos rojų rīša, ir sienos geležinės daboja angelą bežadį.

Valdovai aukso krėsluos sėdi ir žada ateitį, gražesnę už gražiausią, kaip pasaka, svajonė ar daina. O angelai eiliniai be žodžių klausia: Kada?

darbe sutinkat didžiausias kliūtis?

--Mažiausias, bet kartu ir svarbiausias Seserijos vienetas yra skiltis, vadovaujama skiltininkės. Dvi -- trys skiltys sudaro draugovę, vadovaujamą draugininkės, o trys ar daugiau dr-vių

trys metai yra renkama vyriausia skautininkė, jos pavaduotoja ir garbės gynėja. Dvasios vadovus paskiria liet. dvasinė vyriausybė. Atskiroms skaučių šakoms (jaun. skaučių-paukštyčių, skaučių, vyresnių skaučių, jūrų skaučių, skaučių akademikių ir skautininkių) ir kitiems Seserijos reikalams tvarkyti VS paskiria talkininkes. Trys aukščiau minėtos išrinktos ir šios talkininkės ir sudaro Seserijos Vadiją. Be to, dar yra VS skiriamos rajonų vadeivės, kurios atstovauja VS atskiruose rajonuose ir tolimuosiuose žemynuose.

Skautiškoji veikla pagrįsta žūkiu Dievui, Tėvynei ir Artimui. Išivijoje, bet gi, skautavimas ryškiai atautas tautiniu auklėjimu. Didelis vadovų pasišventimas ir begalinis pasiūkimas, stengiantis pertiekti jaunimui viską patrauklia forma, mūsų atžalyną uždega, sušdomina ir patraukia.

Mūsų darbui liet. visuomenė pritaria ir jį vertina. To darbo sekė, daugiausia, priklauso nuo tėvų nuoširdžios talkos. Jos daug patiriame, bet dar daugiau jos reikia -- pačių tėvų laimei ir gražesnei lietuvių tautos ateičiai. Sėkmingesniais skautavimu didžiausios kliūtys: laiko ir lėšų stoka, dideli tarp atskirų skaučių nuotoliai, o taip pat ir mūsų visų silpnybės. Ieškant deimantų kitų širdyse ir darbuose, savo ir kitų silpnybių nekartojant, išnyktų dauguma lietuviško darbo kliūčių.

--Kaip veikia lietuvaitės skautės kituose kraštuose ir kokie jų santykiai su tų kraštų skautėmis?

--Geriausias sąlygas veikti turi JAV ir Kanadoje gyvenančios

skautės. Kituose kraštuose liet. skautės išvystyti savo veiklą gana sunku: skautės ir jų vadovės skiria dideli tolai. Anglijoje, Vokietijoje, Australijoje ir net Venezueloje yra tokių pasiūventusių vadovių, kurios gyvą lietuvišką skautavimą palaiko korespondenčių skilčių pagalba. Nežiūrint tų nepalankių sąlygų, jos pajėgia kartu su broliais skautais suruošti net stovyklas ir suvažiavimus. Ypatinai gerai buvo pravesta šią vasarą Anglijos skaučių-tų stovykla, kurią aplankė ir gėrėjosi Anglijos skaučių-tų aukšti pareigūnai-ės. Daug šilumos, užuojautos ir net paramos susilaukia Vokietijoje gyvenančios skautės iš vietinių skaučių.

--Dirva, ypač vasarai atėjus, gauna daug nuotraukų ir aprašymų iš skautų stovyklų. O kai tas nuotraukas ir aprašymus įdedam, gaunam iš kai kurių skaitytųjų ir priekaištų, kad Dirvoj per daug vietos skiriam skautiškam jaunimui. Šiuo atveju domiu, kiek iš viso lietuvių skautų yra šiapus geležinės uždangos. Kiek jų tarpe skaučių? Kiek vasaromis skautų stovyklauja? kokį procentą nuo bendro lietuvių jaunimo sudaro skautai?

--Aktyvus skautiško jaunimo yra per 4000. Iš jų didesnę pusę sudaro skautės. Jei priskaičiuotume visus skautišką mokyklą perėjusius ir dėl kurių nors priežasčių aktyvios veiklos nedalyvaujančius, tai šis skaičius kelis kartus padidėtų. Skautiškojo jaunimo procentinį santykį su kitu organizuotu jaunimu nustatyti yra sunku, bet yra jaučiama, kad skautiškasis jaunimas mūsų visuomenėje dominuoja.

Apie 1000 stovyklautojų šią vasarą pati aplankiau, o iš kitur gavau pranešimus ir sveikinimus su stovyklautojų parašais ir šitikinau, kad mūsų skautiškasis jaunimas yra gajus, veržlus ir vis besistengias tobulėti ir tebėra lietuviškas. Stovyklose visur atsispindėjo gyvoji Lietuva. Skautiškos veiklos aprašymai ir dedamos nuotraukos džiugina, pamoko ir paskatina ne tik pačius dalyvius, bet ir visus, kurie jaunimo ateitimi sielojasi.

Todėl laikraščiai, kurie skautiškam jaunimui atidaro visas žalias šviesas, nusipelno didelės padėkos. Šia proga man malonu pareikšti tą padėką Jums, pone redaktoriau, ir visam Dirvos kolektyvui.

LOS ANGELES

Ruošiasi rudens baliui

D. L. K. Birutės Draugijos Los Angeles skyrius su dideliu ryžtu ruošiasi rudens baliui. Nusamdyta talpi ir jauki Ukrainiečių Kultūros Centro salė (4313 Melrose Ave.). Užpakaly salės, šeštadienio vakarais galima naudotis esančia City College mašinoms statyti vieta.

Pasamdytas labai geras orkestras, kurį jau daugelis lietuvių girdėjo ir labai gerai atsiliepia. Programoje dainuoja solistė J. Armonienė, lyrininis-dramatinis sopranas. Taip pat pirmą kartą pasirodys Los Angeles scenoje ir naujai susiorganizavęs moterų kvartetas, vadovaujamas muz. P. Armono. Kvartetas dirba daug ir nuoširdžiai, tad reikia tikėtis, kad los angeliečiai tą naują meno vienetą priims labai šiltai. Kvartete dainuoja: J. Armonienė, N. Apeikienė, O. Deveikienė, V. Valavičienė.

Birutietės ruošiasi, kad ir šį kartą stalai būtų gausiai apkrauti įvairiais ir dar iki šiol nenusibodusiais valgiais. Veiks visokių gėrimų baras ir bus laimėjimai. Publikos pageidavimu ir šio baltiaus metu bus sukama spalvota filma.

Baltiaus pelnas skiriamas vargstančių lietuvių paramai. V. Irl.

--Paprastai, laikraštiniškai pasikalbėjimus užbaigia kokių malonesniu klausimu. Ypač tai daro amerikiečiai laikraštiniškai. O aš, priešingai, noriu baigti ilgą laiką buvusiu nemaloniu klausimu: kaip Jums pasisekė išspręsti seną bylą, kuri buvo susidariusi Clevelande, grupei skautininkių pasitraukus iš organizacijos?

--Šis klausimas jau nebėra mums nemalonus, nes, abiempusėm parodžius geros valios ir pasiryžus užmiršti praeities nesusipratimus, Seserijoje vienybė atstatyta.

Lietuvių skautiškasis darbas

šiuo metu taip svarbus ir taip išsišakojęs, kad darbininkų -- pritarėjų, pertekliaus niekada nebus. Vyresniosios kartos skautininkių iš laisvosios tėvynės laiki ilgą laiką buvusiu nemaloniu klausimu: kaip Jums pasisekė išspręsti seną bylą, kuri buvo susidariusi Clevelande, grupei skautininkių pasitraukus iš organizacijos?

Nuoširdžiai sveikinu visas seses Seserijai betiesiančias pagalbos ranką, ir reikiu padėką visiems skautiškąjo darbo talkininkams ir rėmėjams.

B.G.

1961 m. spalio 14 d.

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAI

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 73, Viktorija Laukaitytė, 3 metų amž., iš Burwood, Australijoje, Nuotrauka E. Karpavičiaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 74 R. Markeliūnaitė, 5 metų amž., iš Toronto, Nuotrauka J. Pilipavičiaus.

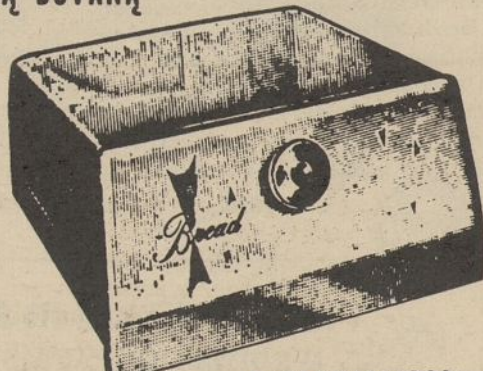

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 75, Leonas Pilipauskas, 15 mėn. amž., iš Chicagos. Nuotrauka J. Mozoliauskienės.

dovanos
* taupytojams *

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU

DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokame už
legalias
taupomas!

DARBO VALANDOS:

Pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBASKAS, vadėjas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

Toronto Lietuvių Namai Dundo ir Ossingtono gatvių kampe.
S. Dapkaus nuotrauka

TORONTO

Lietuvių Namų dešimtmetis

Vienai iš pirmųjų šiame kontinente, daugiausiai naujų ateivių pastangomis, įgyti Lietuvių Namai Toronte, buvo lyg ir paskatinimas kitoms lietuvių kolonijoms susirūpinti nuosavomis visuomeninėmis pastogėmis, be kurių besiplečiantis visuomeninis, kultūrinis ir ekonominis tremties gyvenimas savo veiklos baruose negali reikiamai vystytis.

Toronto pavyzdžiu ne tik Kanadoje, bet JAV ir Australijoje ne viena didesnė lietuvių kolonija tokiuos na-

mus jau yra įsigyjusios, o kitos ruošiasi įsigyti.

Spalio 21 d. Toronto Lietuvių Namai švenčia savo veiklos dešimtmetį, kuriame numatytas iškilmingas aktas, trompa meninė programa, o po to visuose Namuose šaunus balius. Į minėjimą ir balių kviečiami visi nariai su svečiais atsilankyti.

Šiam įvykiui atžymėti yra išleistas L. Namų metraštis, kuriame, be dešimtmečio apžvalgos, atspausa L. Namų čarteris, įstatai, narių sąrašas ir iš namų veiklos apščiui nuotraukų. Šį leidi-

Toronto Lietuvių Namų dabartinė valdyba. Sėdi iš kairės: inž. P. Lelis, pirm. St. Banelis, E. Jurkevičienė, K. Dalinda, Stovi: V. Bačėnas, A. Bumbulis ir A. Statulevičius.
S. Dapkaus nuotrauka

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DAR APIE PILKOS REČITALI

Mūsų tremties kultūriniam gyvenime Stasio Pilkos asmenybė ir vardas turi savo pastovią ir užtarnautą vietą. Jo skaitytajui pristatinti nebereikia. Stasys Pilka organizavo, režisavo, vaidino, rašė, deklamavo. Ilgiausiai, tačiau, mūsų atmintyse jis įsirežė, kaip nepavaldomas teatrinių problemų ir aktualijų kėlėjas spaudoje ir nenuilstamas grožinės literatūros interpretatorius -- deklamuoja scenoje. Dar negreit ir nedaug kuris iš mūsų aktorių galės didžiuliu šimtuju literatūros -- dramos rečitaliu, o Stasys Pilka jį jau atšventė spalio mėn. 8 d. Chicago's Jaunimo Centro salėje. Garbė jam už tai! Mūsų padėka ir nuoširdūs linkėjimai.

Turiu iš anksto skaitytąją įspėti, kad šios kelios subjektyvios pastabos lies ne Stasio Pilkos nueitą kūrybinį kelią, o tik paskutinįjį jame stabtėvį -- šimtąjį rečitalį kuris, viliuosi, jubilianto kūrybai nėra charakteringas. Necharakteringumo ar timiausias įrodymas yra šių metų pradžioje tuose pačiuose Jaunimo Namuose pačios Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybos surengtas, dar daugelio žiūrovų atminty neišblėsęs S. Pilkos rečitalis. Jis netgi labai dėkingas palyginimui, nes S. Pilka ir aname ir šiame pasirodyme išpildė keletą tų pačių gabalių.

Aktorius Stasys Pilka yra šimtaprocentinis improvizatorius. Vargiai jis sugebėtų tą patį dalyką maždaug vienodai du kartus atlikti. Gi jeigu jis toks yra, išpildydamas rolę dramos veikale, tai juo labiau, perteik-

damas atskirus literatūros kūrinius, kada jo nevaržo joks režisierius savo bendrąja linija ar primestomis mizanscenomis, žodžiu, kada jis pats sau viešpats. Tuo noriu pasakyti, kad Stasio Pilkos tipo aktorius, kad ir lygiai tą pačią medžiagą naudodamas, vieną dieną gali duoti labai aukšto lygio spektaklį, kitą dieną kristi gal net žemiau vidutiniškumo.

Šimtojo S. Pilkos rečitalio pirmoje dalyje buvo išpildyti: Vytauto Mačernio (Poetas, Karalius, Gal dar pamenai Toredor, Vlado Šlaito (Potvynio srovė, Laivai, Sandaros skrynios) ir Antano Škėmos (Stiklinis žmogus) kūriniai.

Jau pirmieji V. Mačernio posmai parodė, kad tą vakarą S. Pilka permažai pasitikėjo savo vidine jėga ir per daug dažnai griebėsi išorinių efektų: perdėto šaukimo, perplačios gestikuliacijos, pertemptos pozos. Kai kuriems V. Mačernio kūriniams (Toredor, Karalius) šitos deklamavimo būdas mažai pakenkė. Gal net ir tilko. Tačiau jis visai nebetiko Vlado Šlaito poezijai, kuri yra tokia jau subtili, tokia kalbėtinė, ar net mąstytinė, toks paprastas, nepretenzingas, nepozuojantis tas V. Šlaitas!

Negalima sakyti, kad S. Pilka nedarė jokio skirtumo tarp V. Mačernio ir V. Šlaito poezijos, tačiau tas skirtumas nebuvo pakankamas. Nei senatvę girdžiantys "Laivai" su "padūmavusiais namais", "rūkytom silkėm" nebepadarė tokio įspūdžio, kaip kad pirmajame šių metų rečitalyje...

Ištraukos iš A. Škėmos "Šven-toji Inga" išpildymas ("Pirmą kartą išdrįstu skaityti Škėmą...") be abejonės, buvo skirtas neseniai žuvusio kolegos pagerbimui ir atminčiai. Gal būt čia kaltos pačios, taip dar artimos, autoriaus tragiškos mirties aplinkybės, vertusios S. Pilką būti galimai santūresniu, bet šis kūrinys pirmojoje dalyje ir buvo geriausiai atliktas. Gi nekurios Martynuko galvojimo frazės (ar motinos į Lietuvą važiuavimo baimė). S. Pilkos buvo itin šiltai ir įtikinančiai perduotos.

Antroji programos dalis buvo pradėta Henriko Nagio (Medžiai ateina į didmiestį. Didelis medis prie turgaus aikštės ir Tomas Nipernadis) ir Henriko Radausko (Dainos gimimas, Strėlė danguje, Lotofagų šalis ir Prarastas rojus) eilėraščių. Iš kurių Medžio ir Tomo Nipernadžio interpretacijos ir buvo šviesiausi šio vakaro taškai. Gal čia kiek įkvėpimo įnešė H. Nagio deklamatoriui suteikto titulo -- "Lietuvių poezijos trubadūras" -- prisiminimas, kurio S. Pilka su neslepia pasitenkinimo šypsena, pasisakė per daug nesikratas gal iš viso toks jau tą vakarą buvo aktoriaus ūpas, tačiau gyvas blaškėsi didingas medis S. Pilkos interpretacijoje, gyvas buvo S. Pilka, Nipernadi interpretuodamas.

Daug blogiau išėjo su H. Radausku. Dainos gimimas labiau panašėjo į jos mirtį... Strėlė, kad ir su didėlėmis pastangomis, nebuvo iššauta į dangų... S. Pilka kalbėjo H. Radausko žodžius, bet neperdavė Radausko. Ar gi čia buvo reikalingas blaškymas, šūkavimas, gatvėse judėjimą dirguojančio policininko mostai? Kad S. Pilka ir Radausko poeziją virškina, žinome iš jo pirmojo šių metų rečitalio.

Žymiai geriau pavyko rečitalio pabaigai duoti trys dramos gabalai: W. Shakespeare Bruto kalba iš "Julius Cezaris" ir monologas iš "Ričardas Trečiasis", bei A. Ostrovskio Aktoriaus monologas iš komedijos "Miškas". Visa toji perdėta vaidyba, kuri slėgė ir žalojo daugelį eilėraščių, draminiuose gabaluose atrodė pateisinama, o vietomis net reikalinga. Tačiau ir draminiuose ištraukose savo pirmajame šių metų rečitalyje S. Pilka žymiai geriau pasirodė. Didžiausias gi šio rečitalio ydos, sakyčiau, buvo kiek per daug prasikišančios pretenzijos ir perdidelis noras vaidinti (net ir kai kurie paaiškinimai buvo suvaidinti ir išdeklamuoti).

Bisui S. Pilka dar padeklamavo Stasio Santvaro "Nepažįstama moteris" ir Antano Miškinio "Žodžiai iš lauko". Neabejoju, kad šiuos eilėraščius jis yra ne kartą deklamavęs ir kadaise jų turinį žinojo žodis žodim. Ta-

BOSTON

Lankėsi prof. Dr. Juozas Eretas

Pats prof. dr. J. Eretas Bostone spalvingai pasisakė, kad, atvykęs į Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimą, įvykusį rugsėjo pirmom dienom Chicagoj, jis pakliuvo į gana rūsių Amerikos bosų rankas. Jie, rankose laikydami laikrodį, nurodo jam, kada kelti ir gulti, kada ir kur važiuoti, kiek ir apie ką kalbėti...

Bostone ir Nauj. Anglijoj prof. J. Eretas lankėsi spalio 4-9 d. Per tas kelias dienas jis buvo šen ir ten, o Bostone visų pirma jis susitiko su savo ideologijos draugais krikščionimis demokratais ir ateitininkais, kalbėjosi su lituanistinės mokyklos mokiniais, kuriai šiemet prityrusia ir kieta pedagogo ranka vadovauja rašytojas Ant. Gustaitis, dalyvavo šv. Petro parapijos parapijiečių susirinkime, pasakė kalbą BALFo metiniame bankete.

Gal pats reikšmingiausias prof. J. Ereto pasisakymas buvo LB Bostono apylinkės susirinkime, kuris buvo surengtas, Amerikos Liet. Piliečių d-jos IIa. jau gana apskurusioj salėj. Susirinkimui vadovavo LB apylinkės pirm. Pov. Žičkus. Prof. dr. J. Eretas kalbėjo apie nūdieninę pasaulio politinę padėtį. Priminę XVI a. Pskovo vienuolį, kuris savo laiškais Maskvos didžiajam kunigaikščiui, Maskvą laikydamas III-ja Roma, suformulavo rusų imperialistinę politiką, jis tarė, kad Rusijos bolševikai, nors atsisakė nuo provoslavijos misionizmo, bet neatsisakė nuo Maskvos imperialistinės ir kolonialinės politikos. Anot prof. Ereto, tą bolševikų politiką remia ir rusai

čiau prieš šį rečitalį reikėjo dar, dėl viso ko, į tekstus žvilgtelėti... Užsimiršti juk visiems pasitaiko.

Stasio Pilkos talkininkė, jauna kanadietė solistė Lilija Sukytė, Chicagoje turėjome progos pamatyti pirmą kartą. Pirmojoje programos dalyje ji išpildė keletas lietuvių kompozitorių dainas: B. Budriūno "Šauksmas", J. Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai", V. K. Banaičio "Tulpės" ir (bisui) J. Kačanausko "Oi gražu, gražu". Antroje dalyje ji sudainavo: F. Schuberto "Du bist die Ruh", "Auf dem Wasser zu singen" ir "Ungeduld" arijas iš R. Wagnerio "Lohengrin", P. Mascagni "Cavaleria Rusticana" ir (bisui) Puccini "Madame Butterfly". Solistei komponavo Monigirdas Motekaitis.

Jaunąją solistę publika gana šiltai sutiko ir gausiai apdovanojo gėlėmis. Iš programoje atspausdintos jos biografijos ištraukų matyti, kad L. Sukytė savo pašaukimą žiūri rimtai. Reikia tikėtis, kad dar turėsime progos ją ne kartą išgirsti ir įvertinti.

Bendrai rečitalis praėjo gana pakilioje nuotaikoje. Už tai padėka priklauso ir menininkams ir rengėjams. Dalyvavo apie porą šimtų žiūrovų, kurių tarpe matėsi gana gausus būrys aktorių. kęst. reik.

nebolševikai. Dabartinis Sovietų Rusijos tikslas, vartojant įvairias klastas ir maištų kėlimo priemones, užvaldyti laisvąjį Vakarų Berlyną ir žingsnis po žingsnio muštis į Atlanto pakrantes. Kai tos bus pasiektos, nebus sunku įsibrauti ir į kitus kontinentus. Ryžtingo ir planingo toms sovietų užmačioms pasipriešinimo tuo tarpu prof. Eretas Vakaruose nemato. Jis regi tik tokias pražiopsotas progas, kaip Vengrijos sukilimas. Taigi nūdieninė pasaulio padėtis nėra džiuginanti. Tačiau jis tiki, kad, kaip žlugo Mussolinis ir Hitleris, kurie galvojo valdysią po tūkstantį metų, taip gal sugrius ir pati žiauriausia XX a. tironija Sovietų Sąjunga.

Kalbėdamas apie lietuvių išeivijos tikslus ir uždavinius, prof. dr. J. Eretas smerkė išeivių susiskaldymą ir nevieningumą, visa tai vadindamas nepateisinama prabanga. Jis pakartojo, berods, ne vieną kartą Ant. Smetonos s tartą posakį, kad mes turėtumėm žiūrėti ne tai, kas mus skiria, bet tai, kas mus jungia. Tai didelė tiesa, deja, mes nepajėgiam jos nei išgirsti, nei įsisavinti.

Prof. dr. Juozas Eretas, nors spalio 18 d. jau sukako 65 metai, dar atrodo jaunas, energingas ir stiprus. Tegu būna leista gimtadienio proga tą didį mūsų tautos mylėtoją nuoširdžiai pasveikinti **St. S.**

LAISVĖS VARPAS STIPRIAUSIAI REIŠKIASI

Naujosios Anglijos lietuvių kultūriniam ir visuomeniniam gyvenimui plačią vagą varo Laisvės Varpas, kultūrinė ir visuomeninė radijo programa, veikianti jau 8-tus metus. Jo veikla eina trimis kryptimis: 1. Kiekvieną sekmadienį lietuvių radijo programos, į kurias įeina aktualūs mūsų visuomeniniai ir kultūriniai reikalai, perpinami ne polkėmis ir ne šlageriais, bet gera lietuvių muzika, atliekama geriausių mūsų solistų, chorų ir kvartetų. 2. Specialių programų paruošimas anglų kalba Vasario 16-sios ir tragiškųjų birželio įvykių proga, kada tos programos perduodamos ne lietuvių radijo programų laiku, bet amerikiečių programų sudėtyje, kad pasiektų galimai platesnes šio krašto mases ir supažindintų jas su Lietuvos byla. 3. Kultūrinį parengimų organizavimas, kuris įtampa gražią tradiciją, iškeliančią stipriausius mūsų talentus.

Kai kitos lietuvių radijo programos išsilaiko skelbimais, kurie vyrauja tose programose, tai Laisvės Varpo išlaikymo pagrindas -- visuomenės parama ir klausytojų įnašai, pilnas iš parengimų ir tik paskutinėje vietoje pajamos už patarnavimus. Tad nenuostabu, kad Laisvės Varpo parengimai yra labai gausiai lankomi.

Visų dėmesys dabar nukreiptas į Laisvės Varpo metinį koncertą, kuris įvyks spalio 22 d. 3 val. po pietų High School salėje, Thomas Park, So. Bostone. Jame programą atliks geriausi mūsų dainininkai: sopranas Dana Stankaitytė, tenoras Stasys Baranauskas ir bosas Jonas Vaznelis.

Kas Dirvos neskaito -- daug nustoja!

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERNIAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

CLEVELANDE ir apylinkėse

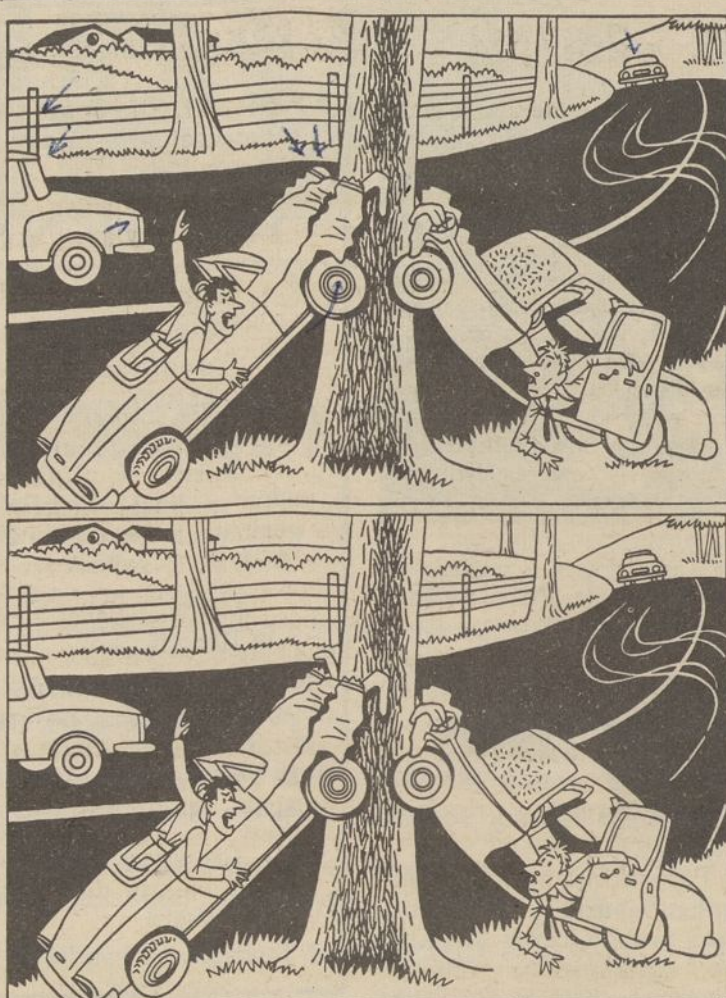
• Vyriausioji skautininkė Ona Zailskienė ir jos pavaduotoja K. Kodatienė, lankydamos Neringos skaučių tuntą, aplankė Dirvą ir susipažino su redakcijos darbu. Taip pat aplankė Superior Savings banką, nes O. Zailskienė dirba St. Anthony Savings and Loan Ass'n, Cicero. Jai buvo įdomu pamatyti, kaip panašūs lietuvių tvarkomas bankas veikia Clevelande.

• Aukštesniųjų liuanistinių kursų atidaryme buvo įteiktos Bendruomenės I-os apylinkės dovanos juos baigusiams ir pristatytas naujas kursų vedėjas P. Balčiūnas, kuris pasakė ilgesnį žodį apie lietuvių kalbos mokymosi reikala. Kalbėjo ir praėjusios laidos kursų vedėjas V. Kavaliūnas. Taip pat žodį tarė ir visi kursų lektoriai. J. Žilionis, A. Mikulskis, B. Gaidžiūnas ir St. Barzdukas. Kaip vyresniosios kartos ateivis ir visuomenininkas kalbėjo K. S. Karpius. Praėjusios laidos kursančių vardu padėkojo V. Augulytė. Kursų atidarymo dalyviams buvo pristatytas rašyt. Ramonas, tuo laiku lankęsis Clevelande.

Kursų atidarymą pravedė apylinkės pirm. F. Eidimtas. Šiais metais kursas lankyti užsirašė 25 jaunuoliai.

• Praėjusį sekmadienį Clevelande įvyko eilė susirinkimų: Neringos skaučių tunto iškilminga sueiga, Aukšt. Lituanistinių kursų antros laidos atidarymas, žaibo sporto klubo susirinkimas ir kt. Susirinkimai praėjo pakilia nuotaika, pasakyta kalbų ir pasiryžta energingai dirbti.

• Pfc. A. J. Natkevičius šiuo metu su JAV mariniais atlieka tarnybą Viduržemio jūroje. Spalio pradžioje jis aplankė Romos ir Neapolio miestus. Amžinasis Miestas jam paliko nepaprastą įspūdį. Šv. Petro baziliką aplankė du kartus. Spalio 4 d. dalyvavo šv. Tėvo audijencijoje. Matė Coliseumą, katakombas ir kt. Auto judėjimas ten yra didelis, bet nėra eismui reguliuoti šviesų. Neapolis nepaliko gero įspūdžio, nes miestas nešvarus, visokie vertelgos lenda su prekėmis.

Abu piešiniai atrodo panašūs. Bet taip nėra. Jei esate pastabus, rasite 7 skirtumus. Kokie jie?

Dirvos Nr. 115 galvosūky buvo šie skirtumai: 1. Laikraščio parduotuvėje kepurės matikas nulenktas žemyn, 2. Marškinių apykaklė turi atlapus, 3. Laikraštis dešinėje rankoje labiau atidarytas, 4. Bonka labiau įkišta į smėlį, 5. Moteris dešinėje turi labiau prispaudusi ranką prie šono, 6. Vyras, gulęs po laikraščiu, turi aukščiau užsitraukęs maudymosi kelnaites, 7. Iš po laikraščio matomas vyro pakaušis.

Dirvos Nr. 116 galvosūky buvo šie skirtumai: 1. Medžio šaka arčiau saulės, 2. Vienas paukščių skrenda pakrypus, 3. Vėlos užtvara pratęsta, 4. Šuo geriau rodo koją kiškio kryptimi, 5. Medžiotojo apykaklė turi apsiuvimą, 6. Medžiotojo nykštis pakeltas, 7. Tarp medžiotojo kojų auga žolė.

• Salamander rudens ir žiemos sezono batų naujų modelių dalis yra išstatyta Lietuvių Prekybos Namų lange. Šią savaitę bus išstatyta moteriškų batų modeliai. Ten gaunami katalogai. Salamander batai, ypač šilti, žieminiai, yra žmonių Lietuvoje labai branginami, tat daugelis juos perka ir siunčia Lietuvon.

Siunčiant siuntinius per Lietuvių Prekybos Namus (6905 Superior) už perkamus Salamander batus nereikia mokėti pardavimo mokesčių.

Daugiau apie Salamander batus žiūr. žemiau dėdamam skalbime.

• Lietuvių Prekybos Namai (6905 Superior Ave.) dar kartą praneša savo maloniems klientams, kad per juos jau pasiūstieji ar siunčiami siuntiniai greitai ir gerai pasiekia adresatus. Pasitaikę kitose pasiuntimo įmonėse nesąžiningumai neleidžia Lietuvių Prekybos

NEWARK

Iš ALTS 5-to skyriaus veiklos

Vasaros karsčiams praėjus prasidėjo aktyvesnė lietuviškų organizacijų veikla: posėdžiai, susirinkimai ir įvairūs renginiai. ALTS vietinis skyrius, gavęs iš ALTS centro vadovybės bendrąsias Nr. 1, sukvietė visų narių susirinkimą į naujai atremantuoju Lietuvių šv. Jurgio D-jos salę, spalio 6 d. vakare. Be eilinių vietos skyriaus reikalų, atkreiptas ypatingas dėmesys į veiklos sustiprinimą. Nutarta:

1. Skyrių sustiprinti naujais nariais. Visi pasižadėjo

Namų, nes Liet. Prek. Namai yra visiems Clevelando lietuviams žinomų asmenų rankose. (sk.)

2-jų šeimų namas

Į pietus nuo Euclid Ave. Colonial Hts. (Lampson Rd.). Po 5 kambarius kiekvienam bute ir 3 kambariai ant 3-čio aukšto. Nauji gazo pečiai, 2 automobilių garažas. Namai visai gerame stovyje. Prašo \$23,500.

J. ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
MU 1-6100 — Office;
KE 1-4080 — Home

NAUJOS PARAPIJOS RAJONE NAUJI NAMAI

Dviejų šeimų namas, 5 ir 5 kamb. Mūrinis. Modernios virtuvės. Atskiros skalbyklos. Ištinuotas poilsio kambarys. Dviejų mašinų garažas. Kaina \$34,900.

Vienos šeimos namas. Moderni virtuvė. Iš dalies užbaigtas poilsio kambarys ir antras aukštas. Kaina \$18,500.

Lietuvių pirkėjams duodam nuolaida.

JONAS ŽUKAS,
namų statytojas
Telef. įstaigoj AN 1-2616
namuose KE 1-6408.

IŠMINTINGA MOTINA
ŽINO,

kad vaiko vatai turi būti gerai pritaikinti jo jautriai kojai. Tokie batus gausite atsilaikę

SALAMANDER

3325 LORAIN AVE
CLEVELAND 13, Ohio
ME 1-5837

12307 GRATIOT AVE
DETROIT 5, Mich.
DR 1-9430

iki susirinkimo surasti po vieną naują narį.

2. Nutarta ruošti kultūrinius ir politinius pokalbius Sąjungos nariams aktualiomis temomis.

3. Sutarta, kad Dirvą privalo prenumeruoti visi Sąjungos nariai.

4. Prezidento A. Smetonos monografijos leidimą paremti ją užsisakant.

5. Susirinkimas pageidavo, kad apie skyriaus veiklą būtų dažniau parašyta i Dirvą. Skyriaus vadovybė pažadėjo šį narių pageidavimą vykdyti.

Jieva Trečiokienė,
susirinkimo sekretorius

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

DEPOSITS MADE BY OCTOBER 20th
EARN INTEREST FROM OCTOBER 1st

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAGLE STAMPS

REISKIA DAR DIDESNI SUTAUPYMA

the MAY CO'S

NOW
3

BASEMENT stores

Downtown - Public Square

Cedar Center - Ridge & Ridgewood Drive

KOL DAR YRA!
ORLON* ZIP PAMUŠALAS
Neperšlampami Cotton Twist

LIETPALČIAI

15^{.98}

- Šviesūs
- Juodi
- Taupe

DYDŽIAI 36 IKI 46

Nekasdieninė vertė visiems vyrams, prieinama kaina! Pilno cotton twill lietpalčiai su užsegamomis rankovėmis ir uždaromu priešakiu specialiam patogumui. Šiltas Orlon acrylic pile pamušalas lengvai išimamas ir įdedamas, kad būtų šilta. Dydžiai 36 iki 46 dėl reguliarių, ilgų ar trumpų.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami kol bus patalų...
Šaukti CHerry 1-3070

BASEMENT MEN'S CLOTHING
DEPARTMENT
THE MAY COMPANY,
ALL 3 STORES

Darbai! Laukui! Sportui!

DARBINĖS KELNĖS

Liemens dydžiai 30 iki 40
Ilgis 29 iki 32

Stiprios kokybės, ilgai nešiojamos cotton corduroy darbinės kelnės. Lygių, tamsių, mėlynų, tamsiai rudų, ar tamsiai pilkų spalvų. Gerai pagamintos ir pasiūtos ilgą darbo ar laisvalaikio nešiojimui.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Šaukti CHerry 1-3070

BASEMENT MEN'S WORK CLOTHING DEPARTMENT
THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

4.98

DIRVA

Nr. 120

1961 m. spalio 18 d.

KAS IR KUR?

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas įvyksta lapkričio 11 d., 7 val. vakare, Charterhouse Motor Hotel — 24800 Euclid Ave. Kartu bus paminėta ir Draugijos dešimt metų sukaktis.

Meninei daliai atlikti paskiestas rašytojas Antanas Gustaitis iš Bostono.

• Julius Jodelė, Kuchel-Lipscomb rezoliucijos rėmimo lietuvių komiteto vicepirmininkas, spalio 15 d. lankėsi Clevelande. Buvo susitikę su čia viešėjusiu ALTO pirmininku L. Šimučiu ir kitais visuomenininkais. Nežiūrint nepalankių gandų, pasak J. Jodelę, rezoliucijos iniciatorių tarpe tebevyrauja didelis entuziazmas. Spalio 14 d. komiteto nariai Los Angeles mieste turėjo ilgą pokalbį su kongresmanu Glenard P. Lipscomb, kuris drąsindamas toliau veikti tikino, kad jam yra žinomi keli demokratai, kurie ryžtųsi kongresui pasiūlyti panašią rezoliuciją. Iš Clevelando J. Jodelė išvyko į Bostoną.

William F. Laukaitis vyksta į Coloradą

Šio mėnesio 20 dieną W. F. Laukaitis, kaip Baltimorės Pašto Viršininkas, vyksta į Denver miestą Colorado valstijoje. Ten šaukiamas visų Amerikos pašto viršininkų suvažiavimas-seimas.

Ta proga seimo metu W. F. Laukaitis bus apdovanotas vienu iš aukščiausių garbės žymeniu — Public Personnel Award of the President's Committee on Employment of the Physically Handicapped for 1960.

Šis žymenis duodamas tik vienam asmeniui metų bėgyje ir tik vieną kartą už ypatingus nuopelnus. Kadangi už 1960 metus jį gavo W. F. Laukaitis, tad dau-

NEOLITUANŲ ŽINIAI

1961 m. lapkričio m. 11-12 dd., Chicagoje, Illinois, šaukiama Korp! Neo-Lithuania didžioji suėiga, ketvirtasis suvažiavimas. Į jį maloniai kviečiame kiekvieną neolithuaną, filiją asmeniškai atvykti ir jo darbų eigoje dalyvauti. Negalintieji suvažiavime dalyvauti, prašomi jungtis į jo uždavinių vykdymą, skatinimą bent laiškučiais -- sveikinimais, o taip pat materialiniu įnašu.

Suvažiavime bus svarstoma ir tiriama svarbūs Korporacijos organizaciniai reikalai. O taip pat visi suvažiavimo dalyviai įsijungs į NL Chicagoje rengiamą Korp! 39 metų sukakties minėjimą.

Tad iki malonaus pasimatymo suvažiavime!

SUVAŽIAVIMO DARBŲ TVARKA

Lapkričio m. 11 d. šeštadienį: 12 val. Suvažiavimo dalyvių registracija, Don Varnas Veteranų Posto patalpose, So. Western Ave ir 68 Street kampas, 13 val. Iškilmingas suvažiavimo posėdis: 1. Suvažiavimo atidarymas, Himnas, 2. Sveikinimai, 3. Suvažiavimo prezidiumo rinkimas, 4. Iškilmingo posėdžio uždarymas, (5 min. pertrauka) Suvažiavimo darbo posėdis, 5. Suvažiavimo komisijų rinkimai, 6. Pranešimai, 7. Diskusijos dėl Korporacijos veiklos.

20 val. Korp! 39 m. sukakties minėjimas ir suvažiavimo iškilmingas posėdis Midwest Hotel patalpose, 6 Nord Hamlin Ave. Chicagoje. Po iškilmingo posėdžio tose patalpose banketas.

Lapkričio m. 12 d. sekmadienį: 11 val. Pamaldos Tėvų Jėzuitų Koplyčioje, 5620 So. Claremont Ave. Po pamaldų suvažiavimo vardu vainiko prie Lietuvos Laisvės Kovų Paminklo padėjimas, o taip pat pagerbimas mirusiųjų korporantų ir ant jų kapų šv. Kazimiero kapinėse gėlių uždėjimas, 12 val. 30 min. Suvažiavimo darbo posėdis, Don Varnas Posto salėje. Korp! vidaus statuto redakcinės komisijos pranešimas, 9. Korp! įstatų keitimo klausimas 10, Korp! 40 m. sukakties minėjimo klausimas, 11. Rinkimai (Korp! Vyr. Valdybos narių, Korp! Tarybos 10 narių Korp! Garbės Teismo narių, Korp! Kontrolės Komisijos narių ir Korp! Stipendijų ir Šalpos Fondo Valdybos narių), 12. Sveikinimų ir nutarimų priėmimas, 13. Pasiūlymai, sumanymai, Uždarymas.

Visais suvažiavimo reikalais korespondenciją adresuoti Korp! Pirmininko adresu: 4550 So. Christiana Ave., Chicago 32, Illinois.

Korp! Neo Lithuania Vyriausioji Valdyba

giau tokių žymenių už 1960 metus niekas negaus. A. Č.

Chicagiečiai futbolininkai krautuvėje apžiūri naują apavą. Kairėje P. Ambutavičius, LFK Lituanicos jaunių vadovas. Toliau pernai iš Lietuvos atvykęs Šulaitis ir K. Knukšta, LFK Lituanicos jaunių komandos dalyviai. P. Petručio nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

DR. S. STANKAUS MIRTIES METINĖS

Velionio visuomenininko ir mokslininko Dr. Stepono Stankaus mirties metinės suėjo 1961 m. spalio 17 d. Velioniui prisiminti ir pagerbti, jo žmona, ant kapo Chicagoje, šv. Kazimiero kapinėse, pastatydino gražų, tamsiai pilko granito, lietuviškame stiliuje antkapį. Antkapio pašventinimas buvo spalio 15 d. Pašventino kun. J. Garšva, MIC, dalyvaujant gausiam būriui velionies bičiulių, artimųjų,

o taip pat Stankų šeimos giminiių.

Pašventinės antkapį prasmingu žodžiu į susirinkusius prabilo Tėvas J. Garšva, primindamas velionio Stepono darbingumą, ryžtingumą, tiesos — mokslo siekimo ir krikščolinio lietuviškumo, žmoniškumo savybes. Šia prasme jį sekė skatino jo artimuosius. Be to, dar kalbėjo: Korp! Neo-Lithuania ir LT Akademinių Sambūrio vardu — J. Našlūnas ir ALTS Chicago sk. vardu — A. Janukaitis. Velionies žmona, giminės, or-

Grupė Los Angeles lietuvių šoka Lencigėlių Tarptautinio Instituto metinėje šventėje. L. Kančausko nuotrauka

Šventės metu kiekviena tauta turėjo įrengusi savo parodėles. Lietuvių skyrius, kuriame aiškinimus davė B. Buivydaitė, sutraukė nemažai žiūrovų. Skyrių buvo įrengęs arch. Arbas. L. Kančausko nuotrauka

Spalio 7 - 8 d. Los Angeles Tarptautinio Instituto metinėje šventėje publika stebi lietuvių tautinius šokius. L. Kančausko nuotrauka

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicago, Cicero ir East Chicago skyriai spalio 28 d., 7:30 val. vak. Balio Pakšto svetainėje, 2801 W. 38 St. (kampas Californijos ir 38-g-vių) ruošia linksmą ir nuotaikingą

RUDENS BALIŲ

Programoje dalyvauja:

solistė — NERIJA LINKEVIČIŪTĖ,
pianistas — ALVYDAS VASAITIS,
aktorė — EGLĖ VILUTIENĖ,
beletristas — JONAS VAICIŪNAS.

Solistei N. Linkevičiūtei akompanuos — Algis Šimkus. Veiks bufetas su gėrimais ir skaniais užkandžiais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras.

Įėjimo mokestis — \$2.50. Staliukai po 4, 6, 8 ir 10 asm.

Bilietus iš anksto galima užsisakyti:

A. Janukaitis — tel. HE 4-6204 (nuo 5 val. vak.),
St. Šiaučiūnas — tel. HE 4-1979 (iki 2 val. p. p.),
B. Pakštas — tel. YA 7-8722 (visą dieną).
Spalio mėn. 28 d. prie įėjimo.

Chicago lietuviškoji visuomenė kviečiama šiame baliuje dalyvauti ir linksmai praleisti rudens vakarą.

Skyriaus Valdyba

ganizacijos ir artimieji naują antkapį papuošė jį paskandindami gyvų gėlių puošėse.

Tos pat dienos ryte Tėvų Marijonų koplyčioje už a. a. Stepono vėlę buvo atlaikytos šv. Mišios, kurių išklausyti prisirinko sausakimša koplyčia. Po visų iškilmių, E. Stankuvienės pakviesti, visi dalyviai, maloniai svečiavosi jos namuose.

(mv)

A. L. Tautinės S-gos Chicago, Cicero ir East Chicago skyriai, pradėdami rudens sezono veiklą, rengia banketą.

Banketo tikslas — daugiau suartinti tuos tris skyrius. Daugiau susipažinti skyrių nariams.

Šis susipažinimo banketas yra rengiamas visų trijų skyrių. Kiekvienas skyrius, pagal savo išgales, prisideda įvairiais darbais.

Meninė programa taip pat sudaroma iš visų skyrių. Cicero skyrius, kaip jauniausias, duoda ir jauniausią programos dalyvį, pianistą Alvydą Vasaitį. Jis paskambins Franz Suppe' ir Franz Liszt kūriniais. Alvydas, nors ir jaunas, bet gabus pianistas, dalyvavęs jaunų talentų konkursuose ir visoj eilėj kitų pasirodymų.

Chicago skyrius, kaip didžiausias, duoda ir daugiausia programos dalyvių. Dainininkė Nerija Linkevičiūtė padainuos kelias daineles. Ji yra Dirvos jaunų talentų konkurso laimėtoja. Turėjo eilę pasirodymų. Jai akomponuos muzikas Algis Šimkus, Dainavos choro dirigentas. Aktorė Eglė Vilutienė atliks humoristinę dalį programos. Beletristas

Jonas Vaičiūnas paskaitys savo naujai parašytą kūrinių specialiai šiam banketui.

East Chicago skyrius žada padaryti staigmeną. Duos linksmą feletoną. Autorių laiko paslapytyje.

Visų trijų skyrių moterys ruošia užkandžių bufetą. Jos nori paruošti šaunų bufetą, kad banketo svečiai galėtų gerai pasivaikinti. Bufeto parengimui vadovauja p. Stankuvienė, Pa-plėnienė, Biežienė, Jurkūnienė ir Juškienė. Jos kviečiasi daug talkos.

Į tokį banketą laukiama ir daug svečių. Svečiams patartina vietas užsisakyti iš anksto: B. Pakštas — YA 7-8722, St. Šiaučiūnas — HE 4-1979 iki 2 v. v., A. Janukaitis — HE 4-6204 nuo 5 val. vak.

A. Janukaitis

Nauja studentų vadovybė

Lietuvių Studentų Sąjungos Chicago skyriaus narių susirinkime, įvykusiam rugsėjo 29 d., Vyčių salėje, buvo išrinkta 1961-1962 mokslo metų skyriaus valdyba. Pirmininkas — Povilas Tyrulis, vicepirmininkas — Emilijus Holenderis, sekretorė — Irena Suvaizdytė, išdininkas — Rimas Vaitkus ir socialinių reikalų vedėjas — Vytas Mišelis.

Pirmininko adresas: 2423 W. 34th Place, Chicago 8, Ill., telef.: YA 7-8702.

Sekretorės adresas: 1332 So. 49th Court, Cicero 50, Ill., telef.: OL 2-3737.

NEW YORK

Pranešimas iš Lietuvos

ALT S-gos Pirmasis skyrius pakvietė žurn. Salomėją Narkeliūnaitę, kuri sutiko spalio 22 dieną (sekmadienį), 4 val. po pietų, Lietuvių Atletų Klubo patalpose, 1332 Halsey St., Brooklyn, N. Y. parodyti šiais metais Lietuvoje susuktas filmas ir ten patirtais įspūdžiais su dalyviais pasidalinti.

• New Yorko Amerikos Lietuvių Taryba praneša, kad 1961 m. spalio 27 d. (penktadienį), 8 val. vakare, Lietuvių Atletų Klubu salėje, 1332 Halsey St., Brooklyn, N. Y., šaukiamas visuotinis-metinis susirinkimas.

Visos organizacijos, bendradarbiaujančios su ALT, prašomos prisijusti savo atstovus.

• Metinį knygų išpardavimą paskelbė Gabijos leidykla. Kai kurie leidiniai atpiginti net iki 90 nuoš. Didelis pasirinkimas įvairių leidyklų knygų. Sąrašų prašykite šiuo adresu: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Didelio skausmo valandoje

ŠIAUDIKIŲ ŠEIMAI

Venezueloje, mylimam sūnui KAZIUI netikėtai mirus, giliausią užuojautą reiškia ir kartu pergyvena

Ona, Ramutė ir Stasys Aušrotai

Mūsų mieliems prieteliams ONAI ir ROMUI

ŠIAUDIKIAMS, netikėtai mirus jų sūnui

KAZIUKUI ŠIAUDIUKIUI,

gilią užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Stasė ir Stepas Malėnai